

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

**Projednáni skutku, který má znaky přestupku, osob vyloučených
z působnosti přestupkového zákona**

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jakub KODEŠ**
Osobní číslo: **R17M0058P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Projednání skutku, který má znaky přestupku, osob vyloučených z působnosti přestupkového zákona**
Zadávající katedra: **Katedra správního práva**

Zásady pro vypracování

1. **Osnova**
2. **Úvod**
3. **Definice přestupku**
4. **Jednání mající znaky přestupku**
5. **Vymezení osob, na které se vztahuje moje diplomová práce**
6. **Přestupky poslanců, senátorů a soudců ÚS a řešení situací, kdy požádají o projednání v disciplinárním řízení.**
7. **Popis řešení přestupků dle jednotlivých skupin osob (bezpečnostní sbory, vojáci, osoby ve výkonu vazby, osoby vykonávající trest odnětí svobody, zabezpečovací detence**
8. **Porovnání jednotlivých úprav**
9. **Závěr**

Rozsah diplomové práce: **50**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů
- 129/2008 Sb. Zákon o výkonu zabezpečovací detence a o změně některých souvisejících zákonů
- Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Vedoucí diplomové práce: **Prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.**
Katedra správního práva

Datum zadání diplomové práce: **21. června 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 4. října 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracoval samostatně a že všechny zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla použita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále pak prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 157590 znaků včetně mezer a 77 stran.

Plzeň, březen 2022

Jakub Kodeš

Poděkování

Děkuji panu profesoru JUDr. Martinu Kopeckému, CSc., vedoucímu mé diplomové práce za cenné odborné rady, vstřícnost a ochotu při zpracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat svojí rodině za podporu během studia.

Jakub Kodeš

Obsah

Úvod	1
1. Definice přestupku	3
1.1. Skutková podstata přestupku	5
1.2. Skutek	7
1.3. Působnost přestupkového zákona	8
1.3.1. Věcná působnost.....	8
1.3.2. Časová působnost.....	8
1.3.3. Místní působnost	12
Zásada teritoriality	12
Zásada registrace	13
Zásada personalit y a zásada univerzality.....	13
1.3.4. Osobní působnost.....	13
2. Jednání mající znaky přestupku	15
3. Vymezení osob, na které se vztahuje moje diplomová práce	17
4. Přestupky poslanců, senátorů a soudců ÚS a řešení situací, kdy požadají o projednání v disciplinárním řízení.	19
4.1. Soudci Ústavního soudu	19
4.2. Poslanci a senátoři	22
5. Popis řešení přestupků dle jednotlivých skupin osob (bezpečnostní sbory, vojáci, osoby ve výkonu vazby, osoby vykonávající trest odnětí svobody, zabezpečovací detence)	27
5.1. Bezpečnostní sbory	27
5.2. Vojáci	42
5.3. Osoby ve výkonu vazby, osoby vykonávající trest odnětí svobody, zabezpečovací detence	57
Osoby ve výkonu vazby	57
Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody	60
Zabezpečovací detence	65

6. Porovnání jednotlivých úprav	68
Závěr	74
Summary	78
Seznam použitých zdrojů	80
1. Seznam použité literatury	80
2. Seznam použitých internetových zdrojů	80
3. Seznam použitých právních předpisů	82
4. Seznam použité judikatury	82
5. Rozhodnutí správního orgánu	82
6. Odborný článek.....	83
Seznam zkratek.....	84

Úvod

Cílem této práce je poukázat na rozdíl mezi přestupkem, kárným deliktem a jednáním majícím znaky přestupku. Základem této práce je znění § 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), který negativně vymezuje osobní působnost přestupkového zákona tak, že v prvních pěti odstavcích vymezuje osoby, které jsou z působnosti přestupkového zákona vyňaty.

Za tímto účelem byla práce rozdělena do 6 kapitol (kromě úvodu a závěru), které se dále dělí na podkapitoly.

V první kapitole jsem nastínil, co je to přestupek, jaké má znaky a dále druhy působnosti přestupkového zákona.

Ve druhé kapitole vysvětluji, co je „jednání mající znaky přestupku“.

Třetí kapitola se poté zaměřuje na vymezení osob, na které se moje diplomová práce vztahuje.

Ve čtvrté kapitole jsou vymezeny přestupky poslanců, senátorů a soudců Ústavního soudu a řešení situací, kdy požádají o projednání v disciplinárním řízení.

V páté kapitole se zabývám popisem řešení kázeňských přestupků a jednání majících znaky přestupku dle jednotlivých skupin osob podle § 4 odst. 5 přestupkového zákona.

V šesté a zároveň poslední kapitole porovnám jednotlivé úpravy.

Projednání skutku, který má znaky přestupku osob vyloučených z působnosti přestupkového zákona, není v literatuře nijak zvlášť rozebíráno. Takto komplexně se daným tématem zatím nikdo v diplomové práci nezabýval, což je i není výhodou. I přesto si myslím, že dané téma je aktuální. Každý rok se stane mnoho přestupků např. policistů, ale jen málokdo ví, jak se dané přestupky řeší.

Protože se daným tématem takto komplexně v diplomové práci ještě nikdo nezabýval, nebylo snadné najít ty správné zdroje pro přípravu mé práce. Používal jsem hlavně učebnice Nové přestupkové právo, Správní právo obecná

část, jednotlivé zákony, judikaturu NSS, komentáře a důvodové zprávy k zákonům.

Hlavní motivací k sepsání této diplomové práce bylo seznámit se s poměrně roztržitou úpravou řešení jednání majících znaky přestupku osob vyloučených z působnosti přestupkového zákona v jednotlivých zákonech, a to za účelem posouzení, zda by nebylo možné nebo vhodné tyto roztržité, ale celkem si podobné úpravy, sjednotit.

1. Definice přestupku

Na úvod je třeba rozlišit dva pojmy, a to přestupek, a jednání mající znaky přestupku. Přestupkové právo se rozděluje jako většina ostatních na hmotné a procesní. Hmotné se dělí na dvě části, a to konkrétně na obecnou, která stanoví, co je přestupkem, kdo za něj odpovídá a jaký trest za něj lze udělit, a zvláštní, která odkazuje na zvláštní zákony a na znaky skutkových podstat jednotlivých předpisů, či na tresty, které za ně lze uložit. Přestupkové právo procesní se zabývá postupem subjektů přestupkového řízení. Tím mám na mysli správní orgány a jiné účastníky řízení, které zjišťují, zda byl čin (přestupek) spáchán či nikoli, a případně směřují k udělení přiměřeného a spravedlivého trestu jeho pachateli.¹ Přestupek i vzhledem k zásadám nullum crimen sine lege a nulla poena sine lege musí být upravený zákonem. V právním řádu České republiky existuje 7 pramenů přestupkového práva a to:

- 1) *„Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod*
- 2) *Mezinárodní smlouvy podle článku 10 Ústavy*
- 3) *Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*
- 4) *Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích*
- 5) *Zvláštní zákony obsahující skutkové podstaty přestupků, tvořící zvláštní část přestupkového práva*
- 6) *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*
- 7) *Další zákony a prováděcí právní předpisy.*“²

Základním pramenem přestupkového práva hmotného a procesního je přestupkový zákon. V úvodních ustanoveních tohoto zákona najdeme definici přestupku, a to konkrétně v § 5, která zní takto: *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen, a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“* Nejdůležitějším znakem přestupku je jeho protiprávnost neboli tzv. „protiprávní čin.“ Pojem přestupek je tvořen kombinací formálních a materiálních znaků. Za materiální znak je považován čin „společensky škodlivý“. Takový čin ohrožuje nebo porušuje zájmy společnosti, a v závislosti na stupeň tohoto porušení či ohrožení se

¹ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 52-53.

² Tamtéž, s. 54.

rozlišují přestupky a trestné činy. Naopak za formální znak je považováno označení přestupku v zákoně jako čin, který je „v zákoně za přestupek přímo označen a který vykazuje takové znaky, které určuje zákon.“³ Jako příklad formálních znaků přestupku lze uvést třeba věk či přičetnost pachatele. Proto, aby byl čin přestupkem, musí být nedovolený a protiprávní. Pokud by chyběla protiprávnost, jednalo by se o čin dovolený, který by se sice mohl podobat přestupku, ale pokud nenaplnuje jeho skutkovou podstatu a ani není škodlivý pro společnost, tak by se o přestupek nejednalo. Přestupku se může nově dopustit nejen fyzická osoba, ale i podnikající fyzická osoba či právnická osoba.

Rozlišujeme 3 kategorie správních deliktů, a to:

- 1) Přestupky
- 2) Správní disciplinární delikty
- 3) Správní pořádkové delikty⁴

Dále je třeba vymezit okolnosti vylučující protiprávnost. Mezi ně patří krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně.

Krajní nouze je v přestupkovém zákoně definována v § 24 takto: „Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.“⁵

Nutná obrana je pak definována v § 25 přestupkového zákona takto: „Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem.“⁶

Svolení poškozeného je v přestupkovém zákoně v § 26 definováno takto: „Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.“⁷

Přípustné riziko je v přestupkovém zákoně definováno takto: „Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo v souladu s dosaženým

³ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 255.

⁴ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 302.

⁵ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 266.

⁶ Tamtéž, s. 267.

⁷ § 26 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, již ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.“⁸

Poslední je oprávněné použití zbraně, které je v přestupkovém zákoně definováno takto: „*Přestupek nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.“⁹*

Dle obecné úpravy lze za přestupek uložit 6 správních trestů. Prvním z nich je napomenutí – to bývá pouze ústní a má za úkol morálně zapůsobit na daného člověka. Druhým správním trestem je pokuta. Ta je vždy peněžitá a bývá omezena spodní i horní hranicí. Třetím trestem je pak zákaz činnosti. To si většina z nás spojí se zákazem řízení motorových vozidel po určitou dobu. Čtvrtým trestem je propadnutí věci. Jedná se zpravidla o věc, která byla použita ke spáchání přestupku, nebo byla tímto přestupkem získána. Předposledním je propadnutí náhradní hodnoty. Pachatel se tímto trestem odebírá výnos z protiprávní činnosti, nebylo-li možné rozhodnout o propadnutí věci, a to z důvodu, že ji pachatel zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou, zničí, či jinak její propadnutí zmaří. A posledním možným trestem je zveřejnění rozhodnutí o přestupku, což je trest, který se ukládá právnické osobě, nebo podnikající fyzické osobě.¹⁰

1.1. Skutková podstata přestupku

Skutkovou podstatu přestupku tvoří souhrn typových znaků přestupku určitého druhu. Je dělena na 4 skupiny znaků, a to na: objekt, objektivní stránku, subjekt a subjektivní stránku. Každá skutková podstata má v sobě tyto znaky, i když třeba nejsou výslovně zmíněny v zákoně.¹¹

Objektem přestupku jsou zájmy společnosti, které jsou chráněny zákonem a proti kterým je protiprávní jednání namířeno. Lze ho rozdělit na obecný, druhový a individuální. Pod obecným objektem přestupku si můžeme představit řádný výkon veřejné správy. Je to dáno tím, že postih správních deliktů se využívá

⁸ § 27 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁹ § 28 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁰ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 289-291.

¹¹ Tamtéž, s. 268.

především k ochraně chodu veřejné správy, plnění veřejnoprávních povinností, či úkolů vykonavatelů veřejné správy. Přestupkové právo dále poskytuje ochranu i dalším společenským zájmům a vztahům a to např.: majetku občanů či právnických osob a osobnosti člověka. Druhový objekt přezdívaný také jako skupinový sděluje hodnoty společné pro ochranu skupiny přestupků v určité oblasti.¹² Přestupky podle tohoto kritéria dělíme na:

- 1) Přestupky proti pořádku ve veřejné správě
- 2) Přestupky proti veřejnému pořádku
- 3) Přestupky proti občanskému soužití
- 4) Přestupky proti majetku¹³

Každá skutková podstata má individuální objekt. Zpravidla je jím nějaký konkrétní jednotlivý zájem, k jehož ochraně je určeno příslušné ustanovení.

Objektivní stránku definují jednání a následek, mezi nimiž je příčinná souvislost. Díky nim se od sebe přestupky nejsnadněji rozlišují. Projev lidské vůle, neboli jednání, spočívá v konání (komise) nebo opomenutí (omise). Jednání je pak blíže vymezeno jednotlivými skutkovými podstatami jako např.: „*Kdo úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem, nebo zničením či poškozením věci...*“.¹⁴ Skutkové podstaty jednání mohou dále stanovit, že přestupkem je porušení nějakého předpisu. Jako příklad bych uvedl třeba „*nesplnění povinnosti stanovené právními předpisy o občanských průkazech a o hlášení a evidenci pobytu občanů.*“¹⁵ Existují i případy, které vlastně jen určují následek, a přitom nijak nespecifikují, jakým jednáním či opomenutím má být způsoben. Jako příklad bych uvedl následující: „*Kdo úmyslně naruší režim ochrany a vstupu do vojenského objektu.*“¹⁶

Následek spočívá v porušení nebo ohrožení zájmů, které jsou objektem přestupku. Přestupky se podle následku rozdělují na poruchové a ohrožovací. Mezi poruchové řadíme například ty, když nějaká fyzická osoba něco zničí nebo poškodí. Naopak ohrožovacích přestupků se dopustí ta fyzická osoba, která například ruší provádění geologických prací. Kauzální nexus alias příčinná

¹² Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 304.

¹³ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 268-269.

¹⁴ Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 304.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž.

souvislost mezi jednáním a následkem je dán tehdy, pokud by následek nenastal bez jednání.¹⁷

Subjekt neboli pachatel je osoba, která naplnila svým jednáním všechny znaky přestupku. Jak výše uvedeno, pachatelem může být fyzická osoba, právnická osoba, nebo podnikající fyzická osoba. Pan profesor Kopecký ve své knize upozorňuje na případy, ve kterých zákon vyžaduje ke spáchání přestupku určitou vlastnost, způsobilost, nebo postavení pachatele. Zákon takového pachatele označuje za zvláštní subjekt přestupku. Ty lze rozdělit na tři případy:

- A) Konkrétní subjekt – ten je nadán nějakými zvláštními vlastnostmi (vlastník věci)
- B) Kvalifikovaný subjekt – ten musí mít nějakou zvláštní způsobilost, či kvalifikaci (lékař)
- C) Speciální subjekt – ten vystupuje ve zvláštním postavení s ohledem na přestupek (svědek)¹⁸

Subjektivní stránka se skládá ze souboru znaků, které poukazují na vnitřní psychický vztah pachatele ke skutečnostem, které jsou základem přestupku. Zavinění je obligatorním znakem subjektivní stránky přestupku. Odpovědná za zavinění je fyzická osoba. Zavinění je nejdůležitějším znakem subjektivní stránky, ale není jediným. U některých skutkových podstat se můžeme setkat také s pohnutkou či záměrem (cílem).¹⁹

1.2. Skutek

Skutek je jedním z nejdůležitějších a nejzákladnějších pojmů nejen trestního práva hmotného a procesního, ale právě i práva přestupkového. V hmotném právu je třeba oddělit jeden skutek, kterým byl spáchán jeden nebo více protiprávních činů od skutků jiných. Judikatura trestního práva říká, že momentem, který rozděluje pachatelovo jednání na různé skutky, je následek, který pachatel způsobil, nebo chtěl způsobil. Pod jeden skutek lze při tom podřadit jen ty projevy vůle pachatele, které ukáže navenek a které jsou pro následek kauzální. Musí být ovšem zahrnuty zaviněním. Profesor Kopecký ve své knize Správní právo – obecná část přímo píše toto: „*Podstatou skutku je pachatelovo*

¹⁷ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 269.

¹⁸ Tamtéž, s. 270-271.

¹⁹ Tamtéž, s. 271.

jednání, ale rámcem, který odděluje skutek od jiných skutků, je následek, který je známkou některého trestného činu (či přestupku).“²⁰

1.3. Působnost přestupkového zákona

Působnost nám stanoví rozsah, v jakém se norma používá na určité případy. Působnost dělíme na 4 kategorie. Rozlišujeme působnost věcnou, časovou, místní a osobní.²¹

1.3.1. Věcná působnost

Věcná působnost nám určí, na jaké vztahy, či na jaké skutkové podstaty se právní předpis vztahuje. Věcná působnost nám rozděluje právní normy na obecné a speciální. Obecné nám upravují obecněji určený okruh vztahů. Naopak speciální normy upravují určitou specifickou problematiku.²²

1.3.2. Časová působnost

Přestupek se posuzuje podle zákona, který byl účinný v době jeho spáchání. Podle pozdějšího zákona se daný přestupek posuzuje, jen pokud je nová úprava příznivější pro pachatele. Je zde zákaz retroaktivity, který je odůvodněn právní jistotou, to znamená (příště jen „tzn.“), že osoba, která jedná v souladu s nyní platným zákonem by se neměla obávat toho, že bude za své jednání později stíhána, a to jen kvůli tomu, že by zákonodárce změnil názor na to, co má být trestáno. To úzce souvisí s tím, že každý má právo vědět, co je, a co není přestupkem, i jaký trest by za spáchání přestupku dostal. To spouště lidí zabrání, nebo je to alespoň odradí od páchaní přestupků. Neplatí to ale obráceně, pokud někdo spáchá přestupek podle dnes platných norem, nelze to posuzovat podle norem starších, a to ani v případě, že by to bylo pro daného člověka příznivější.²³

Jak jsem psal výše, tak správní orgán posuzuje jednotlivé případy podle toho, kdy byly dané přestupky spáchány. Problém by ovšem mohl nastat u deliktů charakterizovaných následkem, nebo účinkem. Může zde uplynout dlouhá doba mezi jednáním a následkem. S řešením přichází nový přestupkový zákon, který možné pochybnosti odstraňuje a stanoví, „že za dobu činu se považuje doba, kdy pachatel konal nebo v případě opomenutí byl povinen konat, bez ohledu na to, kdy

²⁰ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 272.

²¹ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 64.

²² Působnost právních norem. Iurum wiki [online] 2021 [cit. 6.10.2021]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/P%C5%AFsobnost_pr%C3%A1vn%C3%ADch_norem.

²³ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 65.

*nastane, nebo měl nastat následek.*²⁴ U přestupků hromadných, u pokračování v přestupku a u trvajících přestupků, které tvoří jeden skutek, je dobou činu ukončení přestupku. Trestnost těchto deliktů se posuzuje podle zákona, který je účinný v době ukončení činu a nezáleží na tom, že většina skutku se stala v době účinnosti předchozí právní úpravy. K tomu je třeba přihlídnout při vyměřování trestu. V případech, kdy je už pokus správního deliktu trestný, je jednání pachatele považováno za dobu činu. Jednoznačné to je v rámci organizátorství, pomoci a návodu. Ty se posuzují podle zákona, který byl účinný v době, kdy k tomu navádění, pomoci, či organizování došlo. Zvláštním případem je případ, kdy se během páchaní přestupku změní právní úprava. V takovém případě se užije úprava, která je účinná v době dokončení jednání, kterým je daný přestupek spáchán.²⁵

Spojení „*Zákon účinný v době činu*“²⁶ nelze chápat jen jako zákonné ustanovení upravující skutkovou podstatu deliktu.

Je možné to rozdělit na 4 různé kategorie:

- 1) Jsou to ustanovení, která upravují všechny znaky a okolnosti z nichž lze vyvodit odpovědnost pachatele a které jsou upraveny v obecné části přestupkového zákona.
- 2) „*Zákony, prováděcí právní předpisy, předpisy EU, na které odkazuje odkazovací nebo blanketní skutková podstata přestupku*“
- 3) Právní předpisy, a hlavně pak jejich obsah, který je významný pro naplnění skutkové podstaty přestupku.
- 4) Mnohem šířeji lze poté uvažovat o formách správní činnosti, kdy obsah konkretizuje povinnost, a její porušení je přestupkem. Změna nebo zrušení správního aktu (opatření obecné povahy nebo veřejnoprávní smlouvy) může pak hrát významnou roli pro posouzení toho, zdali pachatel naplnil všechny znaky skutkové podstaty, které předvídá zákon, v době spáchání přestupku.²⁷

Existuje jedno základní pravidlo, a to, že pachatel je potrestán na základě

²⁴ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 66.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž, s. 67.

²⁷ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 67.

zákonu, který byl účinný v době spáchání jeho přestupku. Z tohoto pravidla existuje ovšem jedna výjimka. Když bych spáchal nějaký přestupek podle aktuálně platné právní úpravy, a do doby, než by bylo o přestupku rozhodnuto, by nabyla účinnosti nová úprava, která by pro mě byla příznivější, dostal bych menší trest podle nové úpravy. Pokud by došlo v rámci nového znění zákona k více změnám, aplikovala by se ta nejmírnější. Toto vychází z § 2 odst. 1 přestupkového zákona. Obecným pravidlem je, že pokud nová úprava pohlíží na čin jinak, v tomto případě mírněji, nebylo by správné nadále setrvávat u předchozího přísnějšího potrestání. U každého činu je třeba porovnat, který právní předpis je jako celek pro pachatele nejvýhodnější. Není možné se řídit dvěma právními úpravami. Nelze totiž ze staré úpravy vzít paragrafy týkající se viny a z nové zase ustanovení týkající se trestu. Nezáleží na tom, že kombinace nové a staré úpravy by byla pro pachatele nejlepší. Abychom mohli správně posoudit, zda-li je pozdější zákon příznivější, je dobré se řídit závěry teorie trestního práva a její judikaturou. Díky nim získáme následujících 5 bodů, které nám přesněji určí, co je myšleno pod pojmem příznivější:

- 1) Úplně nejvýhodnější je taková úprava, podle níž skutek není přestupkem.
- 2) Za příznivější úpravu je považována také ta, která má kratší promlčecí lhůtu za daný přestupek. Nejedná se však pouze o délku promlčecí doby, ale taky o to, jestli je promlčecí lhůta objektivní či subjektivní.
- 3) Mírnější právní úprava je bezpochyby ta, která pro spáchání daného přestupku stanoví, že je potřeba úmysl jakožto forma zavinění. Takový skutek spáchaný z nedbalosti by pak nebyl přestupkem. Objektivní odpovědnost, která umožňuje liberaci, nebo která liberační důvody popisuje širěji, je také příznivější.
- 4) Pro určení, která úprava je příznivější, je třeba porovnat druh a výměru správního trestu ve staré a nové úpravě. U pokuty je například důležité srovnání jejich horních hranic. Pro další možnost je lepší uvést nějaký příklad: Když jako řidič osobního automobilu pojedete ve vesnici místo povolené rychlosti 50 km/h rychlostí 90 km/h, hrozila by mi podle staré úpravy nejen pokuta, ale i odebrání řidičského oprávnění. Pokud by ale za tento přestupek podle nové právní úpravy hrozila jen vysoká pokuta, je to pro mě bezpochyby výhodnější. Přísnější by byl třeba zákon, který by

stanovil dolní hranici pokuty. Máme-li ale dva zákony, které stanoví za stejný přestupek totožnou pokutu, je příznivější ten, který navíc stanoví možnost upuštění od potrestání.

- 5) Poslední důležitou skutečností pro volbu příznivější úpravy je, zdali při spáchání více přestupků bude podle staré úpravy uložen úhrnný trest, nebo podle nové právní úpravy trest kumulativní.²⁸

Správní orgán se musí při posuzování příznivosti zákona zaměřit na konkrétní okolnosti, na konkrétního pachatele a uvážit, jaké tresty by mu při použití různých zákonů byly uloženy. To, zda správní orgán aplikuje na daný případ příznivější pozdější úpravu, nezáleží na něm, ale je to věc obligatorní.²⁹

Výše jsem psal, že se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku, ledaže by nová úprava byla pro pachatele příznivější. Existují ale následující výjimky z výjimky:

- 1) Druh správního trestu podle § 2 odst. 6 přestupkového zákona: *„Pachateli lze uložit vždy jen takový druh správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje.“* Nebude-li nová právní úprava pro pachatele příznivější, bude se trest ukládat podle starého zákona, ale bude možné použít jen ty druhy trestů, které osahuje nová právní úprava.
- 2) Ochranné opatření podle § 2 odst. 7 přestupkového zákona: *„O ochranném opatření se rozhodne vždy podle zákona účinného v době, kdy se o ochranném opatření rozhoduje.“* Důvod, proč je toto ustanovení v zákoně, je v podstatě totožný jako u druhu správního trestu.
- 3) Vícečinný souběh: Při vícečinném souběhu musí správní orgán posoudit trestnost sbíhajících se skutků a uvážit, který z nich se dá nejpřísněji potrestat. Vše musí být v souladu s ustanovením o ukládání úhrnného trestu a s pravidlem o nejpříznivější úpravě pro pachatele.
- 4) Výkon správních trestů se většinou řídí novými předpisy. *„Přestupkový zákon upravuje některá pravidla pro výkon uložených správních trestů jako jsou například: ustanovení o provedení trestu zveřejnění rozhodnutí o*

²⁸ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 68-69.

²⁹ Tamtéž, s. 69.

přestupku (§ 50 odst. 3-5) nebo o upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti (§ 47 odst. 3-4).³⁰ K vymáhání trestů pak dochází pomocí úkonů správních orgánů, cestou správní exekuce nebo soudní exekutor provede soudní exekuci.³¹

Nový přestupkový zákon nabyl účinnosti dne 1. července 2017 a bylo třeba řešit časovou působnost procesních ustanovení, tedy odkdy a v jakých případech se jím mají správní orgány řídit. To upravila přechodná ustanovení, která říkají, že: „zahájená řízení o přestupku a dosavadním jiném správním deliktu, s výjimkou řízení o disciplinárním deliktu, která nebyla pravomocně dokončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních zákonů.“³²

1.3.3. Místní působnost

Zásada teritoriality

Místní působnost nám říká, že přestupky jsou posuzovány v místě, kde se daný čin stal. Nejdůležitější zásadou pro určení místní působnosti přestupků je zásada teritoriality. Ta vyplývá ze svrchovanosti České republiky. Tato zásada nám říká, že přestupek spáchaný na území České republiky se trestá podle Českého právního řádu. Přestupkový zákon působí na všechny lidi na území České republiky, a to bez ohledu na to, jestli jsou našimi občany, nebo ne. U právnických osob je zásada teritoriality trochu upravena a to tak, že podle našeho právního řádu se posuzují činy jen těch právnických osob, které mají na našem území sídlo, podnik, organizační složku, majetek, anebo zde alespoň vykonávají svou činnost. Přestupkový zákon ovšem takové omezení nemá. Ten se vztahuje na všechny právnické osoby a jejich činy, bez ohledu na vztah k našemu území. Podle mezinárodního práva se však zásada teritoriality neuplatňuje pouze na naše území. Neobchodní lodí a letadla jsou zcela vyňaty z jurisdikce cizích států, ať už se nacházejí kdekoli. Co se týče ostatních lodí a letadel (civilních a obchodních), ty podléhají principu registrace. (viz dále).³³

Pro aplikaci zásady teritoriality je třeba si vymezit, kdy se ještě považuje přestupek za spáchaný na území České republiky. Na to dává odpověď § 3 odst. 2 písmena a) a b) přestupkového zákona, který říká:

³⁰ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 72.

³¹ Tamtéž, s. 71-72.

³² Tamtéž, s. 72.

³³ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 74-75.

„Přestupek se považuje za spáchaný na území České republiky, jednal-li pachatel

a) zcela nebo zčásti na území České republiky, i když porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem nastalo nebo mělo nastat zcela nebo zčásti v cizině, nebo

b) v cizině, pokud porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem nastalo nebo mělo nastat zcela nebo zčásti na území České republiky.“³⁴

Zásada registrace

Zásada registrace znamená, že působnost českého trestního zákoníku se vztahuje na všechny neobchodní lodě a letadla, která jsou registrována v České republice a která jsou tím pádem vyňata z jurisdikce cizích států. Tato zásada se používá i v přestupkovém zákoně, a to i přes to, že tam není nikde výslovně upravena.³⁵

Zásada personality a zásada univerzality

Podle zásady personality se české právo vztahuje na občany České republiky i v cizině. To znamená, že přestupek spáchaný na území Rakouska se může řešit podle našeho přestupkového zákona, pokud byl pachatelem občan České republiky.³⁶

Naopak zásada univerzality říká, že naše zákony můžeme použít i na přestupky spáchané v cizině, a to osobami bez občanství v České republice, bez trvalého pobytu v České republice a bez sídla v České republice. Tato zásada se však v praxi, myšleno při řešení přestupků, moc nepoužívá.³⁷

1.3.4. Osobní působnost

Osobní působnost nám říká vůči komu, jako pachateli přestupku, zákon směřuje. Existují výjimky, které např. bývají odůvodněné důležitým postavením osoby, která je podezřelá ze spáchaní přestupku. Rozlišuje se hmotněprávní exempce (beztrestnost, neodpovědnost) a procesněprávní exempce (nestíhatelnost). Hmotněprávní exempce se nelze vzdát a nelze ani osobu této exempce zbavit. Osoba se tak nedopouští přestupku, i když příslušné jednání jeho znaky naplňuje. Podle procesní exempce se může osoba dopustit deliktu

³⁴ § 3 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

³⁵ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 77.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Tamtéž, s. 78.

(přestupku), ale je vyloučeno její stíhání. Většinou bývá procesní exempce jen na určitou dobu (např. mandát poslance či senátora). Přestupkový zákon v § 4 rozlišuje:

- a) Osoby požívající výsad a imunit podle zákona – to je např. prezident, soudci Ústavního soudu, poslanci a senátoři. (blíže se tím budu zabývat v jedné z následujících kapitol).
- b) Osoby, které požívají výsad a imunit podle mezinárodního práva – to jsou např.: diplomati, hlavy států, předsedové a členové vlád, zástupci členů a úředníci OSN atd...
- c) Osoby jejichž jednání, které má znaky přestupku, se projedná podle zvláštních předpisů – to jsou příslušníci bezpečnostních sborů, osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci a osoby během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.³⁸

³⁸ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 81.

2. Jednání mající znaky přestupku

Osoby uvedené v § 4 přestupkového zákona jsou v jakémisi zvláštním postavení. Mají např. jisté výsady a imunity, nebo jsou ve zvláštních služebních vztazích ke státu, nebo vykonávají vazbu, výkon trestu odnětí svobody nebo výkon zabezpečovací detence. Tyto osoby nepodléhají pravomoci správních orgánů, a to ani v případě, že spáchají nějaký přestupek, k jehož stíhání by byly dané orgány příslušné. Svým protiprávním jednáním se vlastně nedopouštějí přestupku, nýbrž jednání, které má znaky přestupku. Toto protiprávní jednání projedná příslušný orgán, který má k tomu pravomoc. Tento orgán se vždy řídí zvláštními zákony a ukládá příslušné sankce. Pro to, aby bylo možné použít zvláštní zákony, je rozhodující povolání osoby v době spáchání přestupku. Pokud toto povolání vykonává i v době prvoinstančního rozhodnutí, rozhoduje se podle kárné pravomoci. Jako přestupek by se takový čin projednal tehdy, pokud by tato osoba přestala vykonávat své původní povolání dřív, než by bylo vydáno rozhodnutí ve věci v prvním stupni.³⁹

Jednání mající znaky přestupku je jedním z druhů správních deliktů. V rámci kázeňské odpovědnosti stojí vedle kázeňského přestupku, který je formou správního disciplinárního deliktu. Chceme-li najít zásadní rozdíl mezi kázeňským přestupkem a jednáním majícím znaky přestupku, musíme obrátit naši pozornost na objekt spáchaného deliktu. U jednání majícího znaky přestupku na rozdíl od kázeňského přestupku není vznik odpovědnosti spojen s porušením zvláštním předpisem stanovené disciplíny, řádu či pořádku např. uvnitř bezpečnostního sboru Policie ČR.⁴⁰

U jednání majícího znaky přestupku spáchaného příslušníkem bezpečnostního sboru, osobou podléhající vojenské kázeňské pravomoci nebo osobou ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence jsou naplněny skutkové znaky přestupku dle přestupkového zákona, ale tohoto jednání se dopustila osoba vyloučená z působnosti tohoto zákona dle § 4 odst. 5 přestupkového zákona. Tato odlišnost vedla zákonodárce k vynětí příslušníků bezpečnostních sborů, osob podléhajících vojenské kázeňské pravomoci nebo osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence z obecné úpravy přestupků, zákona o odpovědnosti za přestupky. Toto vynětí

³⁹ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 87.

⁴⁰ Viz. FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, s. 225 – 226.

z působnosti přestupkového zákona je zakotveno v ustanovení § 4 odstavci 5 tohoto zákona. Toto ustanovení osobám v něm uvedeným ale nezakládá imunitu, pouze je toto jednání projednáno dle jiného, speciálního právního předpisu.

Chceme-li definovat „jednání mající znaky přestupku“, doporučuji vycházet z předpokladu, který nám poskytuje už sám název, tedy že jednání vykazuje znaky přestupku, ale přestupkem není. Jde o společensky škodlivý protiprávní čin, který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. Hledí se na něj jako na zvláštní typ správního deliktu, který má společný hmotněprávní základ s přestupkem. Toto pojetí zakotvil Nejvyšší správní soud svým rozsudkem ze dne 26. 7. 2016, sp. zn. 6 As 165/2015 - 38, jelikož výslovné odlišení kázeňského přestupku od jednání, které má znaky přestupku, není v zákonné úpravě obsaženo. Jeho specialitu a odlišnost od ostatních typů správních deliktů vyjádřil Nejvyšší správní soud slovy: „*jednání policisty, které má znaky přestupku, jež je definováno jako samostatný typ správního deliktu*“⁴¹, a tím zakotvil odlišnost tohoto institutu.

⁴¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.7.2016, čj. 6 As 165/2015 - 38, č. 3450/2016 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

3. Vymezení osob, na které se vztahuje moje diplomová práce

Přestupkový zákon v § 4 vymezuje osoby, které jsou z působnosti přestupkového zákona vyloučeny. Jsou jimi:

- osoby požívající výsad a imunit podle zákona – to je např. prezident, soudci Ústavního soudu, poslanci a senátoři. (blíže se tím budu zabývat v jedné z následujících kapitol).
- osoby, které požívají výsad a imunit podle mezinárodního práva – to jsou např.: diplomati, hlavy států, předsedové a členové vlád, zástupci členů a úředníci OSN atd...
- osoby jejichž jednání, které má znaky přestupku, se projedná podle zvláštních předpisů – to jsou příslušníci bezpečnostních sborů, osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci a osoby během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.⁴²

„Jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustila osoba požívající výsad a imunit podle mezinárodního práva, nelze jako přestupek projednat.“⁴³ Výsady, imunity, a tudíž i vyloučení z působnosti přestupkového zákona požívá velká skupina osob podle mezinárodního práva. V pramenech mezinárodního práva je možné zjistit i rozsah výluk jednotlivých osob. Tyto výluky se týkají např. diplomatů, hlav cizích států, některých mezinárodních organizací, předsedů a členů vlád atd... To vše za podmínky, že se se souhlasem našich orgánů zdržují na území České republiky.⁴⁴

Moje práce se bude zejména věnovat osobám, jejichž jednání má znaky přestupku, a projednává se podle zvláštních předpisů. Subjekty mé práce budou tedy zejména osoby, které jsou vymezeny v § 4 odst. 5 přestupkového zákona:

„Podle jiných zákonů se projedná jednání, které má znaky přestupku, dopustí-li se jej

a) příslušník bezpečnostního sboru,

b) osoba podléhající vojenské kázeňské pravomoci, nebo

⁴² PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 81.

⁴³ Kopecký, M. Osobní působnost přestupkového zákona, Právní rozhledy 22/2017, s. 764.

⁴⁴ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 280-281.

c) osoba během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.“⁴⁵

Přestupkový zákon nepřiznává těmto osobám žádnou imunitu. Ustanovení § 4 odst. 5 přestupkového zákona nám vlastně říká, že delikt ní odpovědnost těchto osob trvá, pouze projednání jejich skutků je svěřeno jinému subjektu než u ostatních osob. Tyto osoby jsou vyloučeny z procesní působnosti přestupkového zákona, a pravomoc k jejich potrestání za spáchaný přestupek je svěřena příslušným orgánům (například jejich nadřízený).⁴⁶ Toto jednání se pak neprojednává jako přestupek, ale jako disciplinární delikt. Blíže je to popsáno v rozhodnutí NSS 1 As 20/2006-51: „delikt fyzické osoby, která je ve zvláštním právním vztahu k určité instituci (státní, profesní či jiné), se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajícími právě z tohoto služebního, zaměstnaneckého, členského, resp. jinak specificky označeného vztahu. Odlišnost zde tkví zejména ve specialitě subjektu deliktu, kterým může být pouze osoba příslušející k dané instituci, a dále v objektu deliktu, jímž je disciplína, tedy právem stanovený závazný řád, kázeň, pořádek uvnitř instituce.“⁴⁷

K lepšímu pochopení, co to vlastně disciplinární delikt je, se vyjádřil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, který dodal ve svém rozhodnutí spisová značka: NSS 6 As 165/2015-38 toto: „Výše popsané znaky „jednání, které má znaky přestupku“ podle zákona o služebním poměru ukazují, že se u něho nejedná o přestupek v pravém slova smyslu, nýbrž o zvláštní typ disciplinárního deliktu, kterého se může dopustit toliko příslušník bezpečnostního sboru. Tento disciplinární delikt má s přestupkem společný hmotněprávní základ (možné skutkové podstaty takového deliktu odpovídají skutkovým podstatám obecných přestupků) a lze za něj uložit podobné, avšak v dílčích ohledech nikoli zcela totožné sankce jako za přestupek. Samotný hmotněprávní základ správního deliktu odvozený od skutkových podstat přestupků však z takového deliktu ještě nečiní přestupky, neboť těmi jsou jen taková jednání, která bez výjimek naplňují všechny znaky přestupků stanovené zákonem.“⁴⁸

⁴⁵ § 4 odst. 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁴⁶ Jemelka, L., Vetešník P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 33.

⁴⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.4.2007, čj. 1 As 20/2006 - 51, www.nssoud.cz.

⁴⁸ rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.7.2016, čj. 6 As 165/2015 - 38, č. 3450/2016 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

4. Přestupky poslanců, senátorů a soudců ÚS a řešení situací, kdy požádají o projednání v disciplinárním řízení.

Jedná se o osoby požívající výsady a imunity podle zákona. Podle § 4 odstavec 4 přestupkového zákona „se projednávají přestupky, kterých se dopustili poslanci a senátoři, pokud nepožádají orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním řízení podle jiných zákonů. Podle tohoto zákona se dále projednávají přestupky, kterých se dopustili soudci Ústavního soudu, pokud nepožádají orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v kárném řízení podle jiného zákona.“⁴⁹ Tyto osoby požívají imunitu, jejímž účelem není zajištění beztrestnosti těchto osob, či požívání určitých privilegií pro vlastní prospěch. Jejich imunita má naopak sloužit k ochraně funkční schopnosti Ústavního soudu, Parlamentu a prezidenta republiky před zásahy výkonné moci. Důvodem, proč mají tyto osoby tzv. „přestupkovou imunitu“ je obava ze šikany ze strany správních, či policejních orgánů. Je zde obava, že by mohlo dojít ke ztěžování účasti těchto osob na důležitých jednáních, dále např. potřeba zajištění práva na svobodu projevu či svobodné shromažďování. V § 4 odstavec 1 přestupkového zákona se dočteme, že: „Jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustila osoba požívající výsad a imunit podle jiného zákona, nelze jako přestupek projednat.“⁵⁰ Proti osobě, která se později stala osobou požívající výsad a imunit podle zákona s výjimkou poslanců a senátorů, nelze žádný správní trest vykonat, nebo v jeho výkonu pokračovat.

Nyní se zaměřím na to, jak se řeší případy přestupků jednotlivých osob spadajících do § 4 odstavce 4 přestupkového zákona.⁵¹

4.1. Soudci Ústavního soudu

Přestupky, kterých se dopustili soudci Ústavního soudu, se řeší podle přestupkového zákona, pokud nepožádají o projednání přestupku v kárném řízení podle zákona o Ústavním soudu (dále jen „ZÚS“), a to orgánem, který je k projednání přestupku příslušný. Soudce Ústavního soudu nelze stíhat za přestupek po dobu výkonu jeho funkce. Zanikne-li ale funkce soudce Ústavního

⁴⁹ § 4 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁵⁰ § 4 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁵¹ PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 81-82.

soudu dřív, než by došlo k promlčení přestupku spáchaného během funkčního období, lze tohoto soudce za daný přestupek stíhat. V tomto případě jednání, které má znaky přestupku je kárným proviněním, a soudce Ústavního soudu je za něj kárně odpovědný. Kárné provinění nelze zaměňovat za disciplinární odpovědnost. Tu mají pouze soudci obecných soudů, kteří už od roku 2008 nejsou vyňati z osobní působnosti přestupkového zákona.⁵² V § 133 odstavec 1 a 2 ZÚS se říká, že:

„1) Kárným proviněním je jednání, jímž soudce snižuje vážnost a důstojnost své funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé a nestranné rozhodování Ústavního soudu, jakož i jiné zaviněné porušení povinností soudce.

2) Kárné řízení se zavede také proti soudci, který se dopustí přestupku a požádá orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v kárném řízení.“⁵³

Podle komentáře k ZÚS se skutková podstata kárného provinění soudce Ústavního soudu dělí na 4 formy jednání:

- 1) Jednání, kterým soudce snižuje důstojnost a vážnost svojí funkce. To může být například urážlivý způsob komunikace s účastníky řízení, nebo soudce Ústavního soudu může chodit na jednání pod vlivem alkoholu, anebo v osobním životě užívá drogy, či nevhodně vystupuje na veřejnosti.
- 2) Jednání, jež ohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Ústavního soudu. To by se mohlo stát, kdyby soudce komunikoval jen s jednou stranou řízení, nebo se veřejně angažoval v aktivitách politické strany či hnutí. Problém by pak mohl vzniknout, kdyby takový soudce měl rozhodovat o něčem, coby se týkalo dané strany.
- 3) Jiné zaviněné porušení povinnosti soudce – podle § 5 ZÚS *„Soudce je povinen zachovávat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem soudcovské funkce. Tato povinnost trvá i po zániku soudcovské funkce.“⁵⁴*

⁵² PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 82-83.

⁵³ § 133 odst. 1 a 2 ZÚS.

⁵⁴ § 5 ZÚS.

4) Jednání, které má znaky přestupku podle zvláštních předpisů⁵⁵

Předseda Ústavního soudu rozhoduje usnesením o zahájení kárného řízení s jiným soudcem Ústavního soudu. V případě, že by mělo být zahájeno kárné řízení s předsedou Ústavního soudu, může se o tom usnést plénum na návrh nejméně tří soudců. V obou případech je tak nutné učinit do jednoho roku od doby, kdy k jednání, kvůli kterému se kárné řízení zahajuje, došlo. V průběhu kárného řízení pro kárné provinění nemůže soudce činit žádné úkony související s výkonem soudcovské funkce. Plénu se pak předkládá usnesení předsedy Ústavního soudu o zahájení kárného řízení. Soudce, jehož se kárné řízení týká, musí mít možnost vyjádřit se k důvodům zahájení kárného řízení, a účastnit se jednání pléna s výjimkou porady a hlasování. Plénum může kárné řízení zastavit, není-li důvodné. V takovém případě už nelze v budoucnu jednat o stejné věci. Pokud ovšem plénum dojde k názoru, že je kárné řízení důvodné, zvolí ze svého středu pětičlenný kárný senát, který se bude věcí zabývat, a následně ji také rozhodne. Kárný senát si na prvním jednání zvolí předsedu. Tento senát se usnází a jedná, pokud jsou přítomni všichni členové, a usnází se většinou hlasů. Kárný senát je vázán důvody kárného řízení. Soudce, proti kterému je kárné řízení vedeno, se může vyjádřit k důvodům kárného řízení, k prováděným důkazům, svědkům a znalcům, může klást otázky a podávat návrhy na doplnění dokazování. V rozhodnutí kárný senát buď vytkne soudci jednání, kvůli kterému bylo kárné řízení zahájeno, anebo nebylo-li kárné provinění prokázáno, řízení zastaví. Za přestupek může být soudci uložena sankce, kterou stanoví zvláštní předpis. Obdobně se postupuje u případů stanovených v § 143 ZÚS, kde se řeší zda

„a) soudce vykonává funkci nebo jinou výdělečnou činnost, která není s funkcí soudce slučitelná

b) je soudce členem politické strany nebo politického hnutí,

c) se soudce nezúčastňuje jednání Ústavního soudu po dobu delší jednoho roku.“⁵⁶

Pokud se v kárném řízení prokázalo, že se soudce dopustil takového jednání, které není slučitelné s funkcí Ústavního soudce, a jestliže nebyly podány

⁵⁵ Jan Filip, CSc., Pavel Holländer, Vojtěch Šimíček Zákon o Ústavním soudu, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 810.

⁵⁶§ 143 písm. a), b), c) ZÚS.

námítky proti usnesení kárného senátu, rozhodne plénum, zda soudci jeho funkce zaniká. Toto může navrhnout jen předseda kárného senátu, přičemž materiální podmínkou podání takového návrhu je taková kvalifikace kárného provinění soudce, kdy jeho další možné setrvání ve funkci by bylo v rozporu s postavením soudců a s posláním Ústavního soudu. K rozhodnutí o zániku funkce soudci je třeba souhlasu alespoň devíti soudců, přičemž plénum může jednat a usnášet se, pokud je jich alespoň dvanáct. Hlasování o zániku funkce soudce je podle § 12 odst. 5 ZÚS tajné, a výsledky tohoto hlasování přijímá plénum formou usnesení.⁵⁷

4.2. Poslanci a senátoři

Článek 27 odst. 3 Ústavy České republiky zní takto: „*Za přestupky poslanec nebo senátor podléhá jen disciplinární pravomoci komory, jejímž je členem, pokud zákon nestanoví jinak.*“⁵⁸ Poslanci a senátoři mají nově svůj rozsah přestupkové imunity upravený v § 4 odst. 4 přestupkového zákona, podle něhož: „*se projednávají přestupky, kterých se dopustili poslanci a senátoři, pokud nepožádají orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním řízení podle jiných zákonů.*“⁵⁹ Díky tomu mají poslanci a senátoři dvě možnosti, jak řešit spáchaný přestupek.

a) Přestupek, který spáchali, se bude řešit podle přestupkového zákona, a to v přestupkovém řízení příslušným správním orgánem, nebo

b) bude s příslušným poslancem či senátorem zahájeno disciplinární řízení, které bude vedeno mandátním a imunitním výborem Poslanecké sněmovny nebo Senátu. Členové Parlamentu ČR se mohou rozhodnout, kterou z těchto variant zvolí, a to do vydání rozhodnutí o přestupku, který vydává správní orgán prvního stupně. Svojí vůlí o projednání jejich přestupku v rámci disciplinárního řízení jednou z komor Parlamentu ČR, musí sdělit příslušnému správnímu orgánu, a to formou podání. Přestupkový zákon pak stanoví v § 64 odst. 1 písm. b), že věc bude předána bezodkladně i v průběhu řízení: „*orgánu příslušnému podle jiného zákona k projednání skutku, který má znaky přestupku osoby uvedené v § 4 odst. 4.*“⁶⁰ V rámci přestupkového zákona není blíže rozlišeno, zda ke spáchání přestupku poslance či senátora muselo dojít při výkonu mandátu nebo v souvislosti s ním. Přestupková imunita, kterou požívají všichni členové

⁵⁷ § 12 odst. 5 ZÚS.

⁵⁸ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 27 odst. 3.

⁵⁹ § 4 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁶⁰ § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Parlamentu ČR, se týká všech přestupků, ke kterým došlo v průběhu výkonu mandátu, popřípadě před jeho nabytím.⁶¹

Průběh disciplinárního řízení vůči poslanci je upraven mezi §§ 13 a 18 zákona o jednacím řádu poslanecké sněmovny (dále jen „JŘPS“). Existují tři možné důvody, kvůli kterým se zahajuje disciplinární řízení s poslancem:

- 1) Poslanec svým projevem na půdě Parlamentu ČR dopustí jednání, za které by mohl být jinak trestně stíhán,
- 2) Poslanec svým projevem učiněným ve Sněmovně nebo Senátu urazí poslance, senátora, Ústavního soudce, či jinou osobu, která má ze zákona oprávnění účastnit se schůze sněmovny a
- 3) Poslanec se dopustí přestupku a požádá příslušný orgán o projednání přestupku v rámci disciplinárního řízení.⁶²

Disciplinární řízení o disciplinárním provinění zahajuje mandátový a imunitní výbor v závislosti na tom, o který z výše uvedených případů se jedná. Ad1) se tak stane na návrh předsedy Sněmovny, či z vlastního podnětu, Ad2) na návrh uraženého a Ad3) na základě postoupení věci příslušným orgánem. V rámci disciplinárního řízení provede mandátový a imunitní výbor nutná šetření. Poslanec, kvůli kterému dané řízení probíhá, dostane možnost, aby se obhájil, či jinak vyjádřil k projednávané věci. Po provedeném šetření rozhodne výbor, zdali uloží disciplinární opatření nebo řízení zastaví. Po dobu řízení může být poslanec zastupován advokátem, či jiným poslancem.⁶³

V § 15 JŘPS jsou uvedeny možné postihy za disciplinární provinění a lhůta k uložení disciplinárního opatření takto:

- (1) „Za disciplinární provinění podle § 13 odst. 1 a 2 lze poslanci uložit povinnost omluvit se za nevhodný výrok ve stanovené lhůtě a stanoveným způsobem nebo uložit pokutu až do výše jednoho měsíčního platu poslance.*
- (2) Za přestupek podle § 13 odst. 3 lze poslanci uložit sankci, kterou za přestupek stanoví zvláštní právní předpis.*
- (3) Lhůta a způsob omluvy podle odstavce 1, popřípadě výše pokuty a lhůta k*

⁶¹ Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 279-280.

⁶² § 13 odst. 1, 2 a 3 JŘPS.

⁶³ § 13 odst. 4 a § 14 odst. 1 JŘPS.

jejímu zaplacení se uvedou ve výroku rozhodnutí, kterým se ukládá disciplinární opatření.

(4) Disciplinární opatření lze poslanci uložit do jednoho roku ode dne, kdy k disciplinárnímu provinění nebo přestupku došlo. “⁶⁴

Poslanec má právo se proti rozhodnutí výboru odvolat, a to do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení příslušného rozhodnutí. Sněmovna může po rozpravě dané rozhodnutí potvrdit, změnit, zrušit a řízení zastavit nebo zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Jestliže se poslanec ve stanovené lhůtě a stanoveným způsobem neomluví, rozhodne výbor buď o uveřejnění daného disciplinárního rozhodnutí, nebo uloží poslanci pokutu až do výše jeho jednoho měsíčního platu. V případě, kdy poslanec dostane pokutu, a neuhradí ji, srazí mu ji Kancelář Poslanecké sněmovny z platu. Výnos z těchto pokut je příjmem státního rozpočtu.⁶⁵

Projev poslance vůči jinému poslanci může vyvolat nejen disciplinární následky, ale taky následky soukromoprávní - viz rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 2386/2019, který říká:

„Projev poslance směřující vůči jinému poslanci na půdě Poslanecké sněmovny může vyvolat nejen následky disciplinární, spočívající v projednání věci a případném uložení sankce disciplinární komisí Poslanecké sněmovny, ale při zásahu do osobnostních práv může vyvolat též následky soukromoprávní, tedy založit oprávnění dotčené osoby domáhat se, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno, nebo aby byl odstraněn jeho následek (§ 82 odst. 1 ObčZ), a za podmínek uvedených v § 2956 ObčZ též aby bylo poskytnuto přiměřené zadostiučinění (§ 2951 odst. 2 ObčZ). Pravomoc soudů k projednání sporů na ochranu osobnosti, do níž bylo neoprávněně zasaženo projevem poslance nebo senátora v Poslanecké sněmovně (Senátu) Parlamentu, není zvláštním zákonem vyloučena, proto je soud v této věci pravomocný podle § 7 odst. 1 OSŘ, a nejsou zde tedy podmínky pro zastavení řízení a postoupení věci jinému orgánu s odkazem na § 104 odst. 1 OSŘ. “⁶⁶

Rozhodnutí v disciplinárním řízení o přestupcích poslanců a senátorů jsou

⁶⁴ § 15 odst. 1, 2, 3 a 4 JŘPS.

⁶⁵ 16 odst. 1 a 2 JŘPS.

⁶⁶ usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 25 Cdo 2386/2019.

rozhodnutí, která jsou považována za výraz autonomie zákonodárného sboru a nepodléhají tudíž kontrole ve správním soudnictví⁶⁷ ani kontrole Ústavního soudu⁶⁸.

Senátoři mají velmi obdobně upravené disciplinární řízení mezi §§ 14 a 19 zákona o jednacím řádu Senátu.

Případ přestupku, který mohl projednávat mandátový a imunitní výbor Poslanecké sněmovny se stal 11. března 2016, kdy nezařazený poslanec Milan Šarapatka v Holešově ve Zlínském kraji překročil povolenou rychlost o 23 km/h. Podle serveru novinky.cz se měl odvolat na imunitu poslance s tím, že to později projedná mandátový a imunitní výbor. Za daný přestupek by blokovou pokutou na místě zaplatil maximálně 2500 korun, a ve správním řízení by zaplatil pokutu od dvou do pěti tisíc korun, a přišel by o tři body. Tím, že ale požádal o projednání mandátový a imunitní výbor Poslanecké sněmovny, tak mohl zaplatit pokutu až 15000,- Kč.⁶⁹ Později, konkrétně 15. dubna 2016, si uvědomil svou chybu a mandátovému a imunitnímu výboru řekl, že svou imunitu v daném případě neuplatňuje. Poslanci tedy vrátili spis do Holešova, kde proběhlo správní řízení.⁷⁰

Dalším takovým případem je případ poslance Lubomíra Volného, který se v lednu 2021 na schůzi Poslanecké sněmovny, týkající se prodloužení nouzového stavu, dostal do strkanice s místopředsedou Poslanecké sněmovny Tomášem Hanzelem. Policie prověřovala daný případ pro podezření z trestného činu výtržnictví, ale nakonec i s dozorovou státní zástupkyní dospěli k závěru, že šlo jen o přestupek, který bude v dalších měsících projednán. Mandátový a imunitní výbor udělil poslanci Volnému za tento incident pokutu ve výši jednoho měsíčního platu.⁷¹ Pan poslanec Volný dne 8. března 2021 pořádal demonstraci, na které si i přes opakovaný pokyn policistů odmítl nasadit roušku. Případem se tak bude nejspíše zabývat magistrát hl. města Prahy nebo hygienická stanice. Pan

⁶⁷ Srov. např. rozsudek NSS 3 As 11/2012-28.

⁶⁸ Srov. usnesení ÚS Pl. ÚS 17/14.

⁶⁹ Poslanec se po rychlé jízdě oháněl imunitou, může se mu to prodrazit. Novinky.cz [online] 2016 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/poslanec-se-po-rychle-jizde-ohanel-imunitou-muze-se-mu-to-prodrazit-346624>.

⁷⁰ Šarapatka dal místo pokuty policistovi průkaz poslance. Omyl, brání se, Idnes.cz, [online] 2016 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sarapatka-dal-misto-pokuty-policistovi-prukaz-poslance-omyl-brani-se.A160415_093251_domaci_kop.

⁷¹ Potyčka ve sněmovně byla nanejvýš přestupkem, místo policie se jí budou zabývat úředníci. ct.24.cz [online] 2021 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3273404-potycka-ve-snemovne-byla-nanejvys-prestupkem-misto-policie-se-ji-budou-zabyvat>.

poslanec by mohl požádat o projednání přestupku mandátovým a imunitním výborem, ale to se nejspíš nestane vzhledem k událostem ze schůze z ledna 2021.⁷²

Na základě těchto incidentů a nenošení roušek v prostorách Poslanecké sněmovny navrhla skupina poslanců změnu JŘPS, díky které by při disciplinárním řízení měl mandátový a imunitní výbor možnost sáhnout nejen na měsíční plat poslance, ale nově také na náhrady. Poslanci tento návrh zákona ovšem nestihli do voleb projednat.⁷³

⁷² Poslanec Volný měl podle policistů spáchat přestupek. Na demonstraci si odmítl nasadit roušku. iROZHLAS [online] 2021 [cit. 21.10.2021]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-rouska-prestupek-demonstrace-praha_2103081232_ako.

⁷³ Trpělivost došla, za odmítání roušek ve Sněmovně mají padat státní pokuty. Novinky.cz [online] 2021 [cit. 21.10.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/za-odmitani-rousek-ve-snemovne-maji-padat-statisicove-pokuty-40355555>.

5. Popis řešení přestupků dle jednotlivých skupin osob (bezpečnostní sbory, vojáci, osoby ve výkonu vazby, osoby vykonávající trest odnětí svobody, zabezpečovací detence)

5.1. Bezpečnostní sbory

Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. Příslušníkem takového bezpečnostního sboru je fyzická osoba, která v bezpečnostním sboru vykonává službu. Bezpečnostní sbory jsou upraveny zákonem č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „SIPoBez“). Tento zákon řeší také odměňování těchto osob, dále pak řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby. Hlavní důvod, proč jsou příslušníci bezpečnostních sborů vyňati z působnosti přestupkového zákona, je ochrana nezávislého výkonu služby a činností, které mají bezpečnostní charakter. Každý z těchto sborů funguje na principu nadřízenosti a podřízenosti, proto je myslím dobré uvést, kdo jsou nejvyšší představitelé daných sborů. *„V čele Policie České republiky je policejní prezident, Hasičského záchranného sboru České republiky je generální ředitel, Celní správy České republiky je generální ředitel Generálního ředitelství cel, Vězeňské služby České republiky je generální ředitel, Generální inspekce bezpečnostních sborů je ředitel, Bezpečnostní informační služby je ředitel a Úřadu pro zahraniční styky a informace je ředitel.“*⁷⁴ Ředitel bezpečnostního sboru má funkční období 5 let, přičemž může být zvolen maximálně 2x za sebou. Příslušník bezpečnostního sboru má služební poměr k České republice. Bezpečnostní sbor plní vůči příslušníkovi práva a povinnosti České republiky. V § 1 odst. 4 SIPoBez. je uvedeno, co je myšleno výkonem služby:

- a) *„úkony a činnosti realizující oprávnění a povinnosti stanovené právními předpisy upravujícími působnost bezpečnostních sborů,*

⁷⁴ § 1 odst. 2 SIPoBez.

- b) *soustředování, vyhodnocování a evidování informací a údajů potřebných pro výkon služby, včetně činnosti v operačních a informačních střediscích,*
- c) *řízení výkonu služby,*
- d) *činnost ve vzdělávacích, technických a účelových zařízeních, která pro výkon služby zabezpečují přípravu příslušníků a výzkumné, technické a další podmínky, a to v rozsahu stanoveném ředitelem bezpečnostního sboru, a*
- e) *plnění úkolů Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace (dále jen „zpravodajská služba“).⁷⁵*

O záležitostech služebního poměru příslušníků jedná a rozhoduje ředitel příslušného bezpečnostního sboru jménem státu. V záležitostech služebního poměru ředitele rozhoduje jemu nadřízený ministr jménem státu. Nadřízený ředitelů, ředitelů a osoby pověřené rozhodováním týkající se služebního poměru jsou služebními funkcionáři. Služební předpis, který je pro příslušníky závazný, stanovuje rozsah oprávnění nadřízených příslušníků (např: vydávat rozkazy.) Existují dva druhy služebního poměru:

- a) na dobu určitou – na 3 roky, a to pro příslušníky, kteří jsou poprvé přijati do služebního poměru.
- b) na dobu neurčitou – do tohoto služebního poměru přechází příslušník dnem následujícím po uplynutí poměru na dobu určitou, přičemž musí úspěšně splnit služební zkoušku a v rámci hodnocení dosahovat alespoň dobrých výsledků.⁷⁶

Při přijetí do služebního poměru je § 11a SÍPoBez obligatorně stanovena zkušební doba v trvání 6 měsíců.

Služební zkoušky lze složit nejdříve 6 měsíců a nejpozději měsíc před koncem služebního poměru na dobu určitou. Příslušník má dle § 12 SÍPoBez nárok na jejich složení. V § 13 odst. 1 SÍPoBez jsou vymezeny předpoklady nutné pro přijetí do služebního poměru:

„Do služebního poměru může být přijat státní občan České republiky (dále

⁷⁵ § 1 odst. 4 písm. a), b), c), d) a e) SÍPoBez.

⁷⁶ § 9 písm. a), b) SÍPoBez.

jen „občan“), který

- a) o přijetí písemně požádá,
- b) je starší 18 let,
- c) je bezúhonný,
- d) splňuje stupeň vzdělání stanovený pro služební místo, na které má být ustanoven,
- e) je zdravotně, osobnostně a fyzicky způsobilý k výkonu služby,
- f) je plně svéprávný,
- g) je oprávněný seznamovat se s utajovanými informacemi podle zvláštního právního předpisu,¹¹ má-li být ustanoven na služební místo, pro které se tato způsobilost vyžaduje,
- h) není členem politické strany nebo politického hnutí, a jde-li o služební poměr příslušníka zpravodajské služby, ani odborové organizace,
- i) nevykonává jinou výdělečnou činnost, s výjimkou činnosti podle § 48 odst. 4 písm. c) až e), h) a i) a § 68 odst. 2, a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost.⁷⁷

Doručením písemné žádosti občana o přijetí do služebního poměru je zahájeno přijímací řízení. Bezpečnostní sbor si může ověřit, zdali občan splňuje potřebné podmínky pro přijetí do služebního poměru. Může si vyžádat opisy z evidence Rejstříku trestů, z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, z evidencí vedených ministerstvem a dalšími orgány veřejné správy a provádět šetření o bezúhonnosti občana. Služební poměr vzniká na základě rozhodnutí služebního funkcionáře příslušného bezpečnostního sboru.⁷⁸ § 17 odst. 1 SÍPoBez. říká, co všechno obsahuje rozhodnutí o přijetí do služebního poměru:

„obsahuje výrok o

- a) dni vzniku služebního poměru,
- b) dni nástupu k výkonu služby,

⁷⁷ § 13 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), g), h), a i) SÍPoBez.

⁷⁸ § 16 odst. 1 a 2, § 17 odst. 1 SÍPoBez.

- c) *druhu služebního poměru,*
- d) *době trvání služebního poměru,*
- e) *jmenování do služební hodnosti,*
- f) *ustanovení na služební místo,*
- g) *místě služebního působiště,*
- h) *složkách služebního příjmu a*
- i) *zkušební době.*⁷⁹

Existuje pět způsobů, jak může služební poměr skončit. První tři jsou celkem běžné, jedná se o zrušení ve zkušební době, uplynutí určité doby a propuštění. Další je spojen s odchodem do důchodu, tedy 31. prosince roku, kdy danému příslušníkovi bylo 65 let. Posledním důvodem zániku služebního poměru je pak úmrtí nebo prohlášení za mrtvého. Zrušení služebního poměru ve zkušební době je možné pro obě strany bez udání důvodu. Služební poměr pak skončí pátým dnem po doručení rozhodnutí, nebo uplynutím zkušební doby. § 42 odst. 1 SÍPoBez nám vyjmenovává důvody pro propuštění:

„Příslušník musí být propuštěn, jestliže

- a) *byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně,*
- b) *byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*
- c) *bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*
- d) *porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru,*

⁷⁹ § 17 odst. 1 SÍPoBez.

- e) *mu byl uložen kázeňský trest odnětí služební hodnosti,*
- f) *porušil omezení stanovená v § 47 ,*
- g) *pozbyl státní občanství České republiky,*
- h) *podle lékařského posudku poskytovatele pracovnělékařských služeb dlouhodobě pozbyl zdravotní způsobilost k výkonu služby, s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím,*
- i) *mu bylo odňato osvědčení o tělesné zdatnosti nebo o odborné způsobilosti stanovené zvláštním právním předpisem,*
- j) *podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby,*
- k) *byla jeho svéprávnost omezena,*
- l) *uplynula doba uvedená v § 32 odst. 2 a důvod pro zařazení do zálohy pro přechodně nezařazené nepominul, nebo*
- m) *požádal o propuštění. “⁸⁰*

V § 45 SIPoBez. se píše o základních povinnostech příslušníka. Těmi jsou například: dodržování služební kázně, povinnost zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu zájmů, povinnost zachovávat mlčenlivost o věcech, které se dozvěděli při výkonu služby, prohlubovat svoji odbornost, dodržovat pravidla služební zdvořilosti, vykonávat službu tak, aby nebyla ovlivňována jejich názory atd...⁸¹

Příslušníci bezpečnostního sboru a vojáci mohou účelově správnému orgánu své postavení zamlčet, ať už z neznalosti zákona, nebo záměrně, aby se vyhnuli potrestání od služebního funkcionáře. Dalším důvodem pak může být, že se na poslední chvíli přiznají ke spáchání přestupku, aby tím znovu oddálili skončení řízení, a to ve snaze dosáhnout promlčení přestupku. Dříve by takovou situaci, kdy správní orgán nevěděl, že ten, kdo spáchal přestupek, je voják či příslušník bezpečnostního sboru, znamenalo nicotnost rozhodnutí. Nyní platí nová úprava. Není-li správnímu orgánu do konce řízení známo, že obviněný z přestupku je voják, či příslušník bezpečnostního sboru, projedná se jejich

⁸⁰ § 42 odst. 1 SIPoBez.

⁸¹ § 45 odst. 1 písm. a), b), c), d), e) a g) SIPoBez.

přestupek podle přestupkového zákona. Nově tak mají příslušníci a vojáci povinnost bezodkladně nahlásit správnímu orgánu při řízení o přestupcích, že jsou příslušníci bezpečnostních sborů nebo vojáci. Pokud by tak neučinili, jednalo by se o kázeňský přestupek.⁸²

Kázeňské odměny a kázeňské tresty jsou upraveny mezi § 49-51 SIPoBez. Kázeňská odměna se dává příslušníkovi, který projevil osobní statečnost, příkladně plnil služební povinnosti, anebo splnil zvláště významný služební úkol. Příkladným plněním služebních povinností je myšleno opakované dosahování dobrých služebních výsledků. Jako kázeňskou odměnu dostane příslušník buď písemnou pochvalu, peněžitý nebo věcný dar, anebo mu bude udělena služební medaile. Druh a vzor služebních medailí a důvody pro jejich udělení stanoví ministerstvo vyhláškou.⁸³

Naproti tomu kázeňský přestupek je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin, nebo o jednání, které má znaky přestupku. Přičemž za jednání se považuje i opomenutí něco udělat. Může to být například dosahování neuspokojivých služebních výsledků. Kázeňský přestupek lze spáchat z nedbalosti a úmyslně. Je to upravené v § 50 odst. 2 a 3 SIPoBez. následovně:

(2) „Kázeňský přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže příslušník

a) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že služební povinnost neporuší, nebo

b) nevěděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ač to vzhledem k okolnostem vědět měl a mohl.

(3) Kázeňský přestupek je spáchán úmyslně, jestliže příslušník

a) chtěl svým jednáním porušit služební povinnost, nebo

b) věděl, že svým jednáním může porušit služební povinnost, a pro případ, že ji poruší, byl s tím srozuměn.“⁸⁴

Jakožto kázeňský trest se příslušníkovi ukládá: 1) písemné napomenutí, 2) snížení základního tarifu až o 25 % na dobu nejvýše 3 měsíců, 3) odnětí služební

⁸² PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017, s. 88-89.

⁸³ § 49 odst. 1, 2 a 3 SIPoBez.

⁸⁴ § 50 odst. 2 a 3 SIPoBez.

medaile 4) odnětí služební hodnosti, 5) pokuta, propadnutí věci, zákaz činnosti. Kázeňské tresty označené číslem 5 je možné uložit jen za jednání, které má znaky přestupku. Lze je ale také uložit společně s tresty označenými čísly 1-3. Pokuta se ukládá ve výši, kterou pro daný přestupek stanoví zvláštní právní předpis. To platí i v případech opakovaného jednání majícího znaky přestupku.⁸⁵

V zákoně SIPoBez. je uvedeno, že je možné vést disciplinární řízení a uložit disciplinární sankce v případě jednání, které má znaky přestupku podle speciálního právního předpisu. Příslušníci bezpečnostních sborů jsou vyňati z pravomoci správních orgánů, který vedou přestupkové řízení. Tyto situace totiž řeší orgány, které nad nimi vykonávají disciplinární pravomoc a nezáleží na tom, jestli se ten konkrétní příslušník dopustil přestupu při výkonu služby či nikoli. Zákon o příslušnících bezpečnostních sborů má jak vlastní výčet sankcí, tak stanovuje i proces ukládání příslušných sankcí, přičemž na zvláštní právní předpisy odkazuje jen minimálně.⁸⁶

Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku je upraveno mezi §§ 186-189a SIPoBez. Řízení je služebním funkcionářem vedeno ústně, a o důležitých úkonech, stejně jako o průběhu ústního jednání se zřizuje záznam. Služební funkcionář si po zahájení řízení opatří opis z evidence přestupků týkající se obviněného příslušníka. Příslušník musí dostat možnost vyjádřit se k projednávané věci, může navrhnout důkazy a hájit se. Služební funkcionář musí vyslechnout osobu, která podala podnět k zahájení řízení, je-li to nezbytné k uplatnění práv příslušníka, o jehož přestupku se jedná. I zde platí presumpce nevinny, tedy, že na příslušníka je až do vydání rozhodnutí pohlíženo jako na nevinného. Není ale možné vést řízení o jednání, které má znaky přestupku a řízení o kázeňském přestupku společně. Když se stanovuje druh kázeňského trestu, tak se přihlíží k závažnosti přestupku zejména pak ke: *„způsobu jeho spáchání, k významu a rozsahu jeho následků, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k míře zavinění, pohnutkám, dosavadnímu přístupu příslušníka k plnění služebních povinností a k tomu, zda již byl kázeňsky trestán. Jestliže se ve společném řízení projednává více kázeňských přestupků téhož příslušníka,*

⁸⁵ § 51 odst. 1, 2 a 3 SIPoBez.

⁸⁶ Keisler I. Disciplinární odpovědnost osob ve služebním poměru. Časopis pro právní vědu a praxi 4/2016, s. 623. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgzpwwg4dwobptix3tl43demy&groupIndex=0&rowIndex=0>.

*přihlédne se při ukládání druhu kázeňského trestu též k této skutečnosti.*⁸⁷ Pokud se příslušník dopustí více kázeňských přestupků, uloží mu funkcionář trest podle nejzávažnějšího z kázeňských přestupků. Nejpřísnějším kázeňským trestem je odnětí služební hodnosti. Tento trest se ukládá jen za ty nejzávažnější kázeňské přestupky se zvlášť škodlivým následkem. Může tím být třeba přestupek, při kterém dojde ke zvlášť závažnému porušení povinností, nebo dochází k opakovanému páchání takového přestupku. Dále pak za jednání, které má znaky přestupku, a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka a opakované dosahování neuspokojivých výsledků při výkonu služby. Od uložení kázeňského trestu lze upustit, pokud k nápravě postačí již samotné projednání. Kázeňský trest lze uložit nejpozději do 1 roku ode dne spáchání kázeňského přestupku, přičemž do této lhůty se nezapočítává řízení trestní, správní anebo o přestupku. Kázeňský trest nelze uložit za skutek, za který byl příslušník pravomocně odsouzen. Služební funkcionář bez zbytečného odkladu, a to i v průběhu řízení, postoupí dané řízení, jsou-li důkazy pro to, že jde o trestný čin, který spáchal příslušník bezpečnostního sboru.⁸⁸

Služební funkcionář zastaví řízení, když zjistí, že se za a) skutek nestal, nebo není kázeňským přestupkem, b) nespáchal jej příslušník, c) spáchání skutku nebylo příslušníkovi prokázáno, d) odpovědnost zanikla, e) o skutku bylo pravomocně rozhodnuto v trestním řízení, f) příslušník zemřel, anebo g) věc byla postoupena.

Existuje taxativní výčet toho, kdy se postupuje podle zvláštního právního předpisu u jednání, který má znaky přestupku a to v § 189 odst. 1 SlPoBez. Jde-li o:

- a) *„rozhodování, zda má jednání příslušníka všechny znaky potřebné k určení viny,*
- b) *pokus,*
- c) *zánik odpovědnosti,*
- d) *určení povahy a závažnosti jednání, které má znaky přestupku,*
- e) *polehčující okolnosti,*

⁸⁷ § 186 odst. 6 SlPoBez.

⁸⁸ § 186 odst. 7, 8, 9, 10 a 11, § 187 SlPoBez.

- f) *přítěžující okolnosti,*
- g) *ukládání kázeňských trestů za více jednání,*
- h) *podmíněné upuštění od uložení kázeňského trestu,*
- i) *upuštění od uložení kázeňského trestu,*
- j) *mimořádné snížení výměry kázeňského trestu pokuty,*
- k) *rozhodování o propadnutí věci, zákazu činnosti a upuštění od výkonu jeho zbytku,*
- l) *ukládání ochranného opatření zabrání věci,*
- m) *ukládání propadnutí náhradní hodnoty nebo zabrání náhradní hodnoty,*
- n) *posuzování, zda byla zmeškána lhůta k podání podnětu,*
- o) *společné řízení,*
- p) *odložení věci,*
- q) *zastavení řízení,*
- r) *přerušování řízení, nebo*
- s) *příkaz.* ⁸⁹

Pokud se dané jednání, které má znaky přestupku, týká ublížení na cti, na zdraví, úmyslného narušení občanského soužití nebo proti majetku, a to mezi osobami blízkými, lze uložit kázeňský trest, jen pokud podnět k zahájení řízení podala postižená osoba nebo její zákonný zástupce či opatrovník. Při ublížení na cti lze uložit kázeňský trest až po neúspěšném pokusu o smír mezi zúčastněnými. O výsledku projednané věci vyrozumí vždy funkcionář osobu, která podala podnět. Pokud je ukládán trest snížení základního platu za jednání, které má znaky přestupku, nesmí jeho výše překročit horní hranici pokuty, která je stanovena zvláštním předpisem. Kázeňský trest zákazu činnosti je platný a vykonatelný i tehdy, skončil-li příslušníkovi služební poměr.⁹⁰

Služební funkcionář zapíše po nabytí právní moci rozhodnutí do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, pokud má ten daný přestupek znaky, které se

⁸⁹ § 189 odst. 1 SlPoBez.

⁹⁰ § 189 odst. 2, 3 a 4 SlPoBez.

do této evidence zapisují. Jestliže se v řízení o kázeňském přestupku, o jednání, které má znaky přestupku, anebo o trestném činu neprokáže vina příslušníka, doplatí se mu část služebního příjmu, o niž mu byl služební příjem zkrácen.

Účastník řízení se může odvolat proti rozhodnutí služebního funkcionáře a to do 15 dnů ode dne doručení. Toto odvolání se podává u funkcionáře, který dané rozhodnutí vydal. Podané odvolání je možné vzít zpět, ale to jen do doby, než bude vydáno rozhodnutí o odvolání, ale poté již není možné podat odvolání znovu. Pokud nebyl účastník řádně poučen a podal odvolání jinam a pozdě, hledí se na něj, jako by ho podal včas, a to pokud ho podal do 90 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Odvolání většinou nemá odkladný účinek. Má ho jen v případě, že se jedná o kázeňský trest náhrady škody, nebo vrácení bezdůvodného obohacení. Pokud služební funkcionář odvolání plně vyhoví, může rozhodnutí zrušit či změnit, i když vydal původní rozhodnutí. Jestli nevyhoví, musí předložit odvolání i se svým stanoviskem do 15 dnů ode dne jeho podání odvolacímu orgánu. Odvolacím orgánem je nadřizený služební funkcionář funkcionáři, který dané rozhodnutí vydal. Odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení jen v takovém rozsahu, jaký je stanoven v odvolání. Zákonnost přezkoumá odvolací orgán vždy a vady řízení řeší, jen pokud by mohly mít vliv na zákonnost a správnost napadeného rozhodnutí. Odvolací orgán rozhoduje bez zbytečného odkladu a to do 90 dnů ode dne jeho podání. Odvolací orgán buď a) rozhodnutí změní nebo zruší a řízení zastaví, b) rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání, nebo za c) odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí. Proti rozhodnutí odvolacího orgánu již není možné podat znovu odvolání.⁹¹

Proti rozhodnutí předsedy vlády, ministra nebo vládou určeného člena vlády lze podat rozklad do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, pak rozhodne o rozkladu, jehož řízení se řídí podle § 190 SÍPoBez.

Řízení, ve kterém rozhodnutí nabylo právní moci, je možné na žádost účastníka obnovit, jestliže:

- a) *„vyšla najevo nová skutečnost, která existovala v době původního řízení a kterou nemohl účastník, jemuž je ku prospěchu, bez svého zavinění v tomto*

⁹¹ § 190 odst. 1-9 SÍPoBez.

řízení uplatnit,

- b) rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky, o níž bylo příslušným orgánem rozhodnuto jinak, nebo*
- c) rozhodnutí se opírá o důkaz, o němž se zjistilo, že je nepravdivý, a tato skutečnost může mít podstatný vliv na obsah rozhodnutí.*⁹²

Možnost podat žádost o obnovu řízení má účastník do 90 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o jednom z výše uvedených důvodů, nejpozději však do 4 let od nabytí právní moci příslušného rozhodnutí. Obnovené řízení povede stejný služební funkcionář, který vydal původní rozhodnutí. Nové rozhodnutí ruší rozhodnutí původní, a proti takovému rozhodnutí je možné znovu podat odvolání, popřípadě i rozklad.

V rámci přezkumného řízení se naopak řeší pravomocné rozhodnutí, o němž se služební funkcionář či účastník domnívají, že není v souladu s právními předpisy. Takové rozhodnutí pak přezkoumá příslušný ministr. Jde-li o pravomocné rozhodnutí, jež vydal služební funkcionář bezpečnostní informační služby, přezkoumá dané rozhodnutí vládou určený člen vlády. A v případě pravomocného rozhodnutí služební funkcionáře Generální inspekce bezpečnostních sborů přezkoumává dané rozhodnutí předseda vlády. Služební funkcionář, který původní rozhodnutí vydal, může vyhovět podnětu účastníka k přezkoumání jím vydaného rozhodnutí v celém rozsahu. Pokud v daném případě probíhá odvolací řízení, může účastníkovi podnětu vyhovět i odvolací orgán. V rámci přezkoumávání rozhodnutí musí služební funkcionář vycházet z právního stavu a skutkových okolností, které existovaly v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí. Zatímco zahájit přezkumné řízení je možné jen do čtyř let ode dne nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí, vydat rozhodnutí v přezkumném řízení se musí do pěti let od nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí. Zatímco proti rozhodnutí v přezkumném řízení je možné podat rozklad, proti rozhodnutí služební funkcionáře je možné podat odvolání.⁹³

Služební funkcionář rozhoduje na návrh poradní komise o odvolání, obnoveném řízení, přezkumném řízení a o námitkách proti služebnímu rozhodnutí. Členy poradní komise jmenuje a pravidla jejího jednání upravuje

⁹² § 192 odst. 1 písm. a), b), c) SIPoBez.

⁹³ § 193 odst. 1-5 SIPoBez.

služební funkcionář, pro něhož poradní komise připravuje návrhy řešení.

Má-li účastník ve stanovené lhůtě povinnost k peněžitému plnění, jež mu bylo uloženo vykonatelným rozhodnutím, a on neplní, rozhodne služební funkcionář o srážkách z jeho služebního příjmu, anebo z jeho výsluhových nároků. Nelze-li zajistit výkon rozhodnutí výše zmíněným způsobem, podá ředitel bezpečnostního sboru návrh soudu na nařízení výkonu rozhodnutí. Účastník má možnost podat žalobu k soudu do 60 dnů od právní moci rozhodnutí, a to proti rozhodnutí, které bylo vydáno v řízení podle zákona SIPOBez. Byla-li podána žaloba proti pravomocnému rozhodnutí služebního funkcionáře, kterým byl uložen kázeňský trest, náhrada škody nebo povinnost vrátit bezdůvodné obohacení, vykonatelnost takového rozhodnutí se do nabytí právní moci rozhodnutí soudu odkládá.⁹⁴

Důvodová zpráva k zákonu o služebním poměru příslušníků Bezpečnostních sborů uvádí důvody, které vedly ke vzniku tohoto zákona. Právní úprava byla roztržštěná jak po stránce věcné, tak po stránce formální a již neodpovídala potřebám společnosti. Z těchto důvodů byl předložen návrh zákona, který měl:

- a) *„sjednotit roztržštěné právní úpravy služebních poměrů příslušníků Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, Vězeňské služby České republiky, Celní správy České republiky, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace,*
- b) *upravit komplexně specifický státní služební vztah příslušníků plnicích úkolů státu v bezpečnostních sborech tak, aby došlo v nejširší míře k jeho oddělení od zákoníku práce a dalších pracovněprávních předpisů, které platí pro zaměstnance v pracovním poměru,*
- c) *sjednotit rozsah jejich práv a povinností,*
- d) *zajistit ukládání povinností ve služebním poměru výlučně zákonem,*
- e) *umožnit státu operativní využití příslušníků, kteří jsou zařazeni v záloze pro přechodně nezařazené, pro plnění úkolů v jiném bezpečnostním sboru*
a

⁹⁴ § 195 odst. 1 a 2 a § 196 odst. 1 a 2 SIPOBez.

f) *přiblížit právní úpravu právu Evropských společenství.*“⁹⁵

Nejvyšší správní soud v rozsudku 1 As 20/2006-51 stanovil, že o žalobách proti rozhodnutí služebního funkcionáře při spáchání kázeňského přestupku policistou, jehož přestupek je kázeňským deliktem, rozhoduje senát. Naopak, dopustí-li se policista jednání, které má znaky přestupku, a po hmotněprávní stránce zůstává přestupkem, rozhoduje o takovém jednání v řízení před soudem samosoudce.⁹⁶

Nyní uvedu dva příklady jednání příslušníků bezpečnostních sborů, které měly znaky přestupku. Ředitel Krajského ředitelství policie Středočeského kraje uznal plukovníka O. vinným ze spáchání jednání, které má znaky přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. f) bod 2 přestupkového zákona. Tohoto jednání se měl plukovník dopustit, když 1.6.2010 při řízení služebního vozu jel v úseku s maximální dovolenou rychlostí 130 km/h rychlostí 195 km/h, a to po odečtu tolerance. Jel tedy o více než 50 km/h rychleji, než bylo v daném úseku povoleno. Tímto jednáním porušil plukovník O. povinnost vymezenou v § 18 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. o silničním provozu. Ředitel mu za toto jednání uložil kázeňský trest pokuty ve výši 5000,- Kč, a navíc trest zákazu činnosti na dobu 6 měsíců spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Nadřízený orgán plukovníkovi O. odvolání zamítl, a stejně plukovník O. dopadl i u Městského soudu v Praze, jenž zamítl jeho žalobu. Soud přitom uvedl, že by muselo být prokázáno, že se plukovník O. svým jednáním snažil odstranit bezprostřední porušení bezpečnosti, které se měl dopustit jiný řidič. Proti tomuto rozhodnutí podal plukovník O. kasační stížnost, ve které odkázal na povinnosti policisty, které nalezneme v § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Podle jeho názoru měly správní orgány dokázat, že nemohl provést úkony podle § 10 odst. 1 zákona o Policii, ač on tvrdil, že mohl, a služební funkcionář měl pochybnosti vyvrátit či potvrdit svědeckými výpověďmi. NSS se ztotožnil s názory Městského soudu v Praze a včasné podanou kasační stížnost zamítl. Služební funkcionář prý dostatečně zjistil porušení zákona majícího znaky přestupku podle § 22 odst. 1 písm. f) přestupkového zákona. NSS ve svém rozsudku 3 Ads 125/2012-23 vydal

⁹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, [online] Beck-online, 2021 [cit. 5.11.2021]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgazv6mzwwgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.4.2007, čj. 1 As 20/2006 - 51, www.nssoud.cz.

následující právní větu:

„Opodstatněnost překročení nejvyšší dovolené rychlosti na základě § 18 odst. 9 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, musí být v řízení o kázeňském deliktu zasahujícího policisty spolehlivě zjištěna; nepostačí pouhé tvrzení policisty o oprávněnosti takového jednání.“⁹⁷

Další podobný příklad: Ředitelka kanceláře krajského ředitele Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje uznala vinným příslušníka sboru (dále jen „příslušník“) za to, že slovně napsal obyvatelku panelového domu a doslova jí řekl: *„Ty svině zlodějská, s tebou jsem ještě neskončil“*⁹⁸ Tímto se dle názoru ředitelky kanceláře příslušník dopustil ublížení na cti tím, že ji urazil a úmyslně narušil občanské soužití jiným hrubým jednáním. Příslušník se tímto svým jednáním dopustil jednání, které má znaky přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Za toto jednání byl příslušníkovi uložen kázeňský trest podle § 51 odst. 1 písm. b) SÍPoBez snížením základního platového tarifu o 26,15% na jeden měsíc. Příslušník se odvolal, ale jeho odvolání bylo zamítnuto, a naopak bylo potvrzeno rozhodnutí ředitelky. Příslušník tedy podal žalobu, ve které zdůraznil rozpory ve výpovědi svědků, a dále tvrdil, že nebyla posouzena reálnost tvrzení některých svědků. Příslušník hlavně poukazoval na rozpor výpovědi manžela a ženy, které měl být daný výrok adresován. Příslušník také poukazoval na to, že ještě v 7:05 byl v zaměstnání, a v 7:20 měl urazit právě sousedku svých rodičů. Musel se ale nejdříve dostat k rodičům do bytu, tam něco pořešit, a pak teprve vylezl ven. Toto vše se nedá za 15 minut stihnout. S odkazem na výše zmíněné považoval příslušník právní kvalifikaci, jakož i uložení kázeňského trestu za neopodstatněné. Krajský soud jeho žalobě vyhověl, když rozsudkem 59 A 26/2014-41 rozhodl takto:

„I. Rozhodnutí ředitele Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje ze dne 31. 1. 2014, čj. HSLI-21-7/KŘ-R-2014, s e pro vady řízení z r u š u j e a věc s e v r a c í k dalšímu řízení žalovanému.

II. Žalovaný j e p o v i n e n uhradit k rukám právního zástupce žalobce

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.12.2013, čj. 3 Ads 125/2012 - 23, www.nssoud.cz.

⁹⁸ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky Liberec, ze dne 26.8.2015, čj. 59 A 26/2014 - 41, www.nssoud.cz.

JUDr. Jaroslava Bedly, advokáta se sídlem Lípová 7, 466 01 Jablonec nad Nisou, náhradu nákladů řízení ve výši 15.759 Kč. “⁹⁹

Zajímavý případ nastane také tehdy, když je příslušník z bezpečnostního sboru propuštěn podle § 42 odst. 1 písm. d), tedy z důvodu, že: „*porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženého jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru.*“¹⁰⁰ Takový příslušník má po propuštění ze služebního poměru nárok na výsluhový příspěvek, pokud po dobu alespoň 15 let vykonával službu. Tento příslušník ale nesmí být na základě svého jednání, které bylo důvodem propuštění, pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně.¹⁰¹

Přesně takový případ se stal v roce 2021, kdy náměstka ředitele středočeské policie Jana Krejčího zastavila hlídka na dálnici D8, a on nadýchal 2,39 promile. O 5 měsíců později byl obviněn z trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky. Jeho nadřízený ho okamžitě propustil, ale zvolil právě § 42 odst. 1 písm. d), čímž Krejčímu umožnil, aby pobíral výsluhový příspěvek, a aby měl nárok na odchodné. Pro zachování nároku na výsluhový příspěvek zbývalo už splnit jen poslední podmínku, a to nebýt odsouzen. I tato podmínka byla nakonec naplněna poté, co státní zástupce řízení proti Janu Krejčímu podmíněně zastavil, protože se Jan Krejčí přiznal, poskytl peníze na charitu a byl mu na 30 měsíců zabaven řidičský průkaz. Výsluha měla přitom činit 35 000 Kč,- měsíčně.¹⁰²

⁹⁹ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky Liberec, ze dne 26.8.2015, čj. 59 A 26/2014 - 41, www.nssoud.cz.

¹⁰⁰ § 42 odst. 1, písmeno d) SIPoBez.

¹⁰¹ § 157 SIPoBez.

¹⁰² Policista s 2,39 promile získá doživotní rentu. Přispěl k tomu jeho šéf. Seznam Zprávy [online] 2022 [cit. 12.2.2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-policista-s-239-promile-ziska-dozivotni-rentu-prispel-k-tomu-jeho-sef-186750>.

5.2. Vojáci

Druhou skupinou osob, jejichž jednání, mající znaky přestupku, se projedná podle zvláštního zákona, jsou vojáci a vojáci v záloze, kteří nastoupili k výkonu vojenské činné služby. Jejich postavení upravuje zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání (dále jen „VojZ“). V tomto zákoně nalezneme úpravu vzniku, změny, zániku a obsahu služebních poměrů vojáků z povolání. Vojákem z povolání se stává občan, který vojenskou činnou službu vykonává jako zaměstnaní. Takový občan je pak ve služebním poměru k České republice. Do služebního poměru se může občan dostat jedině na vlastní žádost. Úkony ve věcech služebního poměru činí prezident, ministr obrany, velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci. Služební orgány musí zajišťovat rovný přístup a rovné zacházení se všemi uchazeči a se všemi vojáky při vytváření podmínek výkonu služby. Nelze diskriminovat uchazeče a vojáky na základě barvy pleti, pohlaví, rasy, sexuální orientace atd. Za stejné jednání se považuje i navádění k diskriminaci. Služební orgán ani voják nesmí zneužívat práv a povinností k újmě jiného vojáka, nebo k ponižování jeho důstojnosti. Pokud k takovému jednání dojde, má voják, kterého se to týká, právo, aby bylo upuštěno od takového jednání, a aby byly odstraněny důsledky takového jednání. Není možné postihovat nebo znevýhodňovat vojáka, který se domáhá svých práv a nároků vyplývajících ze služebního poměru. Podle § 3 odst. 1 VojZ může být do služebního poměru povolán občan České republiky starší 18 let, který:

- a) *„složil vojenskou přísahu,*
- b) *není členem politické strany, politického hnutí, odborové organizace, nepodporuje, nepropaguje nebo nesympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob,*
- c) *je trestně bezúhonný,*
- d) *je zdravotně způsobilý k výkonu služby,*
- e) *splňuje kvalifikační předpoklady stanovené pro služební zařazení.* ¹⁰³

Existuje-li důležitý zájem služby, může být ve výjimečných případech

¹⁰³ § 3 odst. 1 VojZ.

občan povolán, i když nesplňuje kvalifikační předpoklady. Ministerstvo obrany stanovuje vyhláškou v kooperaci s Ministerstvem zdravotnictví způsob posuzování zdravotní způsobilosti a kvalifikační předpoklady pro jednotlivé služební zařazení. Výběr uchazeče je zahájen po doručení písemné žádosti o povolání do služebního poměru. Služební orgán musí ověřit, zda uchazeč splňuje podmínky, a může si vyžádat opis z evidence Rejstříku trestů. O výsledcích musí být uchazeč vyrozuměn do 6 měsíců ode dne doručení žádosti. Před povoláním uchazeče do služby jej služební orgán písemně seznámí s: „*předpokládaným dnem vzniku služebního poměru a dobou jeho trvání, služebním zařazením, místem nástupu služby, se základní týdenní dobou služby a jejím rozvržením, platovými náležitostmi a výplatním termínem, délkou řádné dovolené, podmínkami výkonu služby, podmínkami zániku služebního poměru a opatřeními zajišťujícími rovné zacházení.*“¹⁰⁴

O uchazeči, který nebyl povolán, se uchovávají osobní údaje a údaj o důvodu nepovolání do služebního poměru, a to po dobu 50 let.

Vznik služebního poměru nastává dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí služebního orgánu o povolání občana do služebního poměru. Takové rozhodnutí musí obsahovat:

- a) *„den nástupu služby,*
- b) *služební zařazení,*
- c) *místo nástupu služby,*
- d) *dobu trvání služebního poměru,*
- e) *zkušební dobu,*
- f) *jmenování do hodnosti.*“¹⁰⁵

Služební poměr naopak nevznikne, pokud občan v den nástupu do služby bez závažných důvodů nenastoupí. Voják se povolává na dobu 2-20 let, přičemž tato doba může být s jeho souhlasem prodloužena. Je možné, tuto dobu naopak i zkrátit, ale to jen ze závažných rodinných důvodů. Zkušební doba činí 3 měsíce. Voják může měnit služební zařazení podle potřeby České republiky, a to mezi

¹⁰⁴ § 4 odst. 4 VojZ.

¹⁰⁵ § 5 odst. 1 VojZ.

- a) ozbrojenými silami České republiky
- b) ministerstvy
- c) vojenskými školami
- d) vojenskou policií
- e) vojenským zpravodajstvím¹⁰⁶

Voják bývá zpravidla zařazen na služební místo na základě kvalifikace, doby výkonu služby v hodnosti a závěrů služebního hodnocení. Při povolání do služebního poměru se voják, který se připravuje k výkonu služby studiem nebo výcvikem, služebně zařazuje jako čekatel. Vláda v nařízení určí seznam činností pro jednotlivé hodnosti vojáků, v závislosti na složitosti, namáhavosti a odpovědnosti.

Vojáci mají následující hodnosti, které jsou zařazeny do příslušných hodnostních sborů:

- a) *„hodnostní sbor mužstvo – hodnosti vojín, svobodník,*
- b) *hodnostní sbor poddůstojníci – hodnosti desátník, četař, rotný,*
- c) *hodnostní sbor praporčíci – hodnosti rotmistr, nadrotmistr, praporčík, nadpraporčík, štábní praporčík,*
- d) *hodnostní sbor nižší důstojníci – hodnosti poručík, nadporučík, kapitán,*
- e) *hodnostní sbor vyšší důstojníci – hodnosti major, podplukovník, plukovník,*
- f) *hodnostní sbor generálové – hodnosti brigádní generál, generálmajor, generálporučík, armádní generál.“¹⁰⁷*

Voják může být do vyšší hodnosti jmenován nejdříve dnem zařazení na služební místo, pokud splnil kvalifikační předpoklady, byl hodnocen jako způsobilý a v dosažené hodnosti setrval alespoň nejkratší stanovenou dobu. Svobodník, desátník, četař, rotný, rotmistr, nadrotmistr, a plukovník musí nosit tuto hodnost alespoň dva roky. Praporčík, nadporučík, kapitán, major a podplukovník musí nosit tuto hodnost 3 roky. Nadpraporčík musí strávit v této

¹⁰⁶ § 5 odst. 3, 4 a 5, § 6 odst. 1 VojZ.

¹⁰⁷ § 7 odst. 2 VojZ.

hodnosti 4 roky.¹⁰⁸

Dispozice znamená, že voják nemůže vykonávat službu ve svém služebním zařazení nebo nemůže být služebně zařazen. V § 10 odst. 2 VojZ jsou stanoveny důvody zařazení vojáka do dispozice, a to na dobu:

- a) *„nejvýše 6 měsíců, není-li možné rozhodnout o jeho služebním zařazení,*
- b) *dočasného zproštění výkonu služby,*
- c) *kdy vojákyně nemůže z důvodu těhotenství vykonávat službu ve svém služebním zařazení,*
- d) *mateřské dovolené obdobně jako u žen v pracovním poměru,*
- e) *rodičovské dovolené,*
- f) *rodičovské dovolené po dobu, po kterou se mu poskytuje peněžitá pomoc v mateřství podle zákona o nemocenském pojištění,,*
- g) *dovolené bez nároku na peněžní náležitosti delší než 30 dnů,*
- h) *po kterou je neznámý, nejdříve však po třicátém dni,*
- i) *vazby,*
- j) *zajetí.*“¹⁰⁹

Do dispozice může být voják určen na dobu nejvýše tří měsíců před skončením služebního poměru. Do doby trvání služebního poměru se nezapočítává doba, kterou voják strávil podle písmen g), h), i). Po skončení dispozice se většinou vrací voják zpátky do svého původního služebního zařazení. Jen je-li voják v dispozici podle písmen e)-i), řídí se následné služební zařazení podle § 6 VojZ.

Existují tři hlavní důvody pro přerušení služebního poměru vojáka, a to po dobu výkonu a) funkce dle zvláštního předpisu, b) funkce v zastupitelstvu, za níž náleží odměna, c) trestu odnětí svobody. Služební poměr se pak přerušuje, podle písmene a), a b) dnem zvolení a dle písmene c) dnem nástupu výkonu trestu odnětí svobody. Dalšími důvody pro přerušení služebního poměru je přerušení studia, anebo výkon funkce v mezinárodních a nadnárodních organizacích a

¹⁰⁸ § 7a, § 8 odst. 1 VojZ.

¹⁰⁹ § 10 odst. 2 VojZ.

orgánech. Tento poměr lze přerušit na dobu maximálně 6 let s výjimkou doby trvání volební kampaně, o kterou to může být prodlouženo. Důvody přerušeni je voják povinen bez zbytečného odkladu sdělit služebnímu orgánu písemně. Doba trvání toho přerušeni se nezapočítává do doby trvání služebního poměru. Voják pak pokračuje ve služebním poměru dnem, kdy pominuly důvody pro přerušeni služebního poměru.¹¹⁰

Nyní objasním rozdíl mezi odvelením a přeložením. Voják může být odvelen na dobu nikoli delší než 6 měsíců za každý kalendářní rok. Existuje výjimka, kdy může být voják odvelen i na dobu delší než 6 měsíců, ale to jen se svým souhlasem, anebo na základě rozhodnutí ministra. Odvelení znamená pověření služebními úkoly, a to i takovými, které nesouvisí se služebním zařazením vojáka. Tyto úkoly plní voják po stanovenou dobu, a buď mimo místo pravidelného výkonu služby, nebo i v něm. Při přeložení je voják přeložen k výkonu služby na jiné místo nebo do podřízenosti jiného služebního orgánu, a to ve stejném místě, v jakém vykonával svoji práci doposud. Voják může také požádat o přeložení na jiné místo výkonu služby nebo do podřízenosti k jinému služebnímu orgánu, musí to však být v souladu se zájmy služby.¹¹¹

Existuje 10 důvodů zániku služebního poměru vojáka, jsou jimi:

- 1) uplynutí stanovené doby
- 2) propuštění
- 3) odnětí hodnosti
- 4) rozhodnutím soudu o ztrátě hodnosti
- 5) úmrtím vojáka
- 6) prohlášením vojáka za mrtvého
- 7) pozbytím státního občanství České republiky
- 8) ztrátou zdravotní způsobilosti na základě rozhodnutí přezkumné komise
- 9) omezení svéprávnosti

¹¹⁰ § 11 odst. 1-4, § 12 odst. 1 a 2 VojZ.

¹¹¹ § 15 odst. 1 a 2, § 16 odst. 1 a 2 VojZ.

10) zrušení ve zkušební době.¹¹²

§ 19 odst. 1 VojZ stanoví důvody pro propuštění ze služebního poměru. Voják musí být propuštěn ze služebního poměru, pokud:

- a) *„dosáhl důchodového věku stanoveného pro muže podle zvláštního právního předpisu,*
- b) *splnil podmínky nároku na starobní důchod podle zvláštního právního předpisu,7a přičemž dosáhl důchodového věku stanoveného pro muže podle zvláštního právního předpisu,*
- c) *přestal být ze zdravotních důvodů způsobilý vykonávat službu v dosavadním služebním zařazení, s výjimkou zdravotních důvodů souvisejících s těhotenstvím, nebo podle zvláštního právního předpisu9 není způsobilý pro další výkon služby v dosavadním služebním zařazení a není pro něho jiné služební zařazení,*
- d) *se přestal připravovat k výkonu služby studiem a není pro něho jiné služební zařazení,*
- e) *není pro něho v důsledku organizačních změn nebo po odvolání ze služebního místa podle jiného právního předpisu56 jiné služební zařazení,*
- f) *byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody,*
- g) *byl pravomocně odsouzen pro trestný čin a jeho setrvání ve služebním poměru by ohrozilo vážnost ozbrojených sil,*
- h) *podle závěrů dvou služebních hodnocení není způsobilý pro další výkon služby,*
- i) *se stal členem politické strany, politického hnutí nebo odborové organizace,*
- j) *vykonává výdělečnou činnost bez souhlasu služebního orgánu nebo činnost odpovědného zástupce podle zvláštních právních předpisů,9a je členem statutárních nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost, s výjimkou členství ve statutárních nebo*

¹¹² § 18 VojZ.

kontrolních orgánech nestavebních bytových družstev zřízených ke správě bytového fondu, a právnických osob a organizačních složek státu, jejichž zřizovatelem nebo zakladatelem je ministerstvo nebo jiný správní úřad,

- k) podal žádost o propuštění ze služebního poměru,*
- l) pominuly důvody přerušeni služebního poměru podle § 11 a voják ve služebním poměru nepokračuje podle § 12 odst. 2,*
- m) podporuje, propaguje nebo sympatizuje s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob,*
- n) uplynula rozhodná doba ve služebním zařazení,*
- o) podle zvláštního právního předpisu není způsobilý pro další výkon služby v dosavadním služebním zařazení, přičemž tuto nezpůsobilost zavinil svým jednáním.¹¹³*

Pokud by se snížila hranice věku pro odchod do důchodu, může prezident nebo ministr na základě žádosti vojáka rozhodnout o setrvání vojáka ve služebním poměru i po dosažení této věkové hranice. Služební poměr může zaniknout buď uplynutím dvou měsíců následujících po dni doručení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru, nebo může být po dohodě stanovena i doba kratší. Existují ale výjimky, a to pro jednotlivé důvody podle písmen viz výše. Dle písmen a) a b) zaniká služební poměr posledním dnem kalendářního měsíce, v němž voják splnil podmínky přiznání starobního důchodu, není-li stanovena doba kratší. U důvodu pod písmenem l) zaniká služební poměr uplynutím 15 dnů po dni, kdy měl voják pokračovat ve služebním poměru, pokud mu v tom nezabránily závažné důvody. Z důvodu uvedeného pod písmenem g) musí být voják propuštěn do 6 měsíců ode dne, kdy se služební orgán o pravomocném rozsudku dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od nabytí právní moci rozhodnutí.¹¹⁴

Rozhodnutí o propuštění vojáka ze služebního poměru nesmí být vydáno:

- 1) při dočasné neschopnosti ke službě z důvodu nemoci či úrazu
- 2) v době těhotenství vojákyně, do devátého měsíce po porodu, a v době, kdy

¹¹³ § 19 odst. 1 VojZ.

¹¹⁴ § 19 odst. 2 a 3 VojZ.

kojí.

- 3) v době čerpání rodičovské dovolené
- 4) od podání návrhu na ústavní ošetřování nebo od povolení lázeňského léčení poskytovaného v době neschopnosti, a to až do jejího skončení. Pokud voják onemocní nemocí z povolání, nebo tuberkulózou, doby se prodlouží o 6 měsíců ode dne propuštění z ústavního ošetřování.

Tento zákaz se ale nevztahuje na propuštění z důvodu, které jsou uvedeny v § 19 odst. 1 písm. b), c), f), i), až o) VojZ.¹¹⁵

Vojákovi se odnímá hodnost za úmyslné zvlášť závažné porušení služebních povinností. Takový voják má pak hodnost vojína. Většinou vojáků odnímá hodnost ministr, pouze generálům ji odnímá prezident. Dnem odnětí hodnosti zaniká vojákovi služební poměr.

Služební poměr může zrušit ve zkušební době služební orgán nebo voják, a to bez udání důvodů. Takový poměr pak zaniká buď posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém bylo vojákovi doručeno rozhodnutí o zrušení služebního poměru ve zkušební době nebo posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém bylo služebnímu orgánu doručeno písemné oznámení vojáka o zrušení služebního poměru ve zkušební době.

V § 22 VojZ je uvedeno, jaké jsou následky zrušení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru. Pokud se takové rozhodnutí zruší, služební poměr trvá i nadále, a to se všemi právy a povinnostmi včetně platu. Vojákovi náleží plat v rozsahu a výši, v jaké mu náležel v průběhu tří let předcházejících dni zrušení rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru. Pokud tato doba přesáhla tři roky, bude mu plat přiznán jen za tři roky. Služební plat se stanoví ve výši zachovaného služebního platu podle § 68i. Voják může ale oznámit služebnímu orgánu, že netrvá na pokračování služebního poměru. V takovém případě zanikne služební poměr dnem doručení takového oznámení vojáka.¹¹⁶

V § 48 odst. 1 VojZ jsou vyjmenovány základní povinnosti vojáků. Voják je podle nich povinen:

- a) *„důsledně a přesně plnit úkoly, které mu ukládají právní předpisy a*

¹¹⁵ § 20 odst. 1 a 2 VojZ.

¹¹⁶ § 22 odst. 1-4 VojZ.

rozkazy nadřízených,

- b) svědomitě a řádně konat službu podle svých sil, znalostí a schopností,*
- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby a které v zájmu služby nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byl této povinnosti zproštěn služebním orgánem,*
- d) ohlásit svému nadřízenému závady, nedostatky, které ohrožují nebo ztěžují výkon služby, a hrozící škodu,*
- e) zvyšovat své odborné znalosti a prohlubovat svoji kvalifikaci, dbát o svoji fyzickou zdatnost,*
- f) dodržovat pravidla služební zdvořilosti a chovat se i mimo službu tak, aby neohrozil vážnost a důvěryhodnost ozbrojených sil, dodržovat při výkonu služby právní předpisy, mezinárodní právo válečné a humanitární, mezinárodní smlouvy a rozkazy nadřízených,*
- g) při výkonu služby nosit předepsaný stejnokroj a zdržet se jednání, které by narušovalo nebo znevažovalo jeho vzhled; výjimky stanoví služební orgán,*
- h) nezneužívat ve svůj prospěch nebo ve prospěch jiných osob informace získané při výkonu služby a nepřijímat neoprávněné dary nebo jiné výhody v souvislosti s výkonem služby,*
- i) bezodkladně ohlásit nadřízenému zahájení trestního řízení nebo řízení o přestupku vůči své osobě a informovat ho o průběhu a ukončení těchto řízení,*
- j) nejpozději po zahájení řízení o přestupku, z něhož je obviněn, bez zbytečného odkladu oznámit správnímu orgánu příslušnému k projednání přestupku, že je vojákem,*
- k) podrobit se na pokyn služebního orgánu vyšetření na polygrafu, když je příslušníkem Vojenského zpravodajství.¹¹⁷*

Věci týkající se kázeňské pravomoci, kázeňské odměny, kázeňské tresty a jejich ukládání jsou upraveny v §§ 50-58 VojZ. Kázeňské odměny a kázeňské tresty se ukládají na základě kázeňské pravomoci, kterou mají: prezident, ministr,

¹¹⁷ § 48 odst. 1 VojZ.

služební orgány a nadřízení. Pro tyto účely je možné sestavit poradní orgány tzv. kázeňské komise, kde bývají zastoupeni zástupci hodnostního sboru. Podrobnou úpravu kázeňského práva stanovuje ve vojenském řádu prezident republiky. Za kázeňský přestupek je považováno zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy, či vojenskými řády (předpisy a rozkazy), nejde-li o trestný čin. Jako kázeňský přestupek se řeší též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise. Takový přestupek pak projednávají orgány s kázeňskou pravomocí a ukládají za něj správní tresty a ochranná opatření stanovená ve zvláštních právních předpisech. Pokud jednání vojáka je přestupkem, který se zapisuje do evidence přestupků vedených Rejstříkem trestů, pak si po zahájení řízení opatří orgán s kázeňskou pravomocí opis z evidence přestupků, týkající se obviněného vojáka. Po vydání rozhodnutí запиše tento orgán příslušné rozhodnutí do evidence přestupků.¹¹⁸

Za příkladné plnění služebních povinností nebo za záslužné činy jsou udělovány kázeňské odměny. Pod záslužný čin spadá zejména vykonání hrdinského skutku nebo to může být projev statečnosti, a to buď při záchraně života, nebo majetku. Kázeňskými odměnami jsou pak hlavně 1) písemná pochvala, 2) prominutí dříve uloženého kázeňského trestu, či jeho zahlazení, 3) peněžitý nebo věcný dar. Kázeňské tresty se naopak dávají za přestupky proti kázni podle § 51 odst. 1. VojZ. Kázeňské tresty jsou 1) napomenutí, 2) písemná důtka, 3) výstraha pro neodpovědný výkon služby, 4) snížení služebního platu až o 15%, a to až na půl roku.¹¹⁹

Nyní se zaměřím na podmínky a způsob ukládání kázeňských trestů a na příslušné lhůty. Pokud postačí vytknutí u méně závažného jednání, které má znaky kázeňského přestupku k nápravě vojáka a k obnovení jeho služební kázně, kázeňský trest se neukládá. Než se uloží kázeňský trest, je třeba úplně a přesně zjistit skutkový stav. Voják má v průběhu řízení možnost vyjádřit se k věci, navrhopat důkazy a hájit sebe sama. Ten, kdo podal podnět k projednání kázeňského přestupku, může být vyslechnut orgány s kázeňskou pravomocí. Při ukládání kázeňského trestu se přihlíží k povaze protiprávního jednání, dále pak k okolnostem, za kterých k němu došlo, k jeho následkům, míře zavinění, k dosavadnímu plnění služebních povinností a k druhu a množství dosud

¹¹⁸ § 50 odst. 1, 2 a 3, § 51 odst. 1 a 2 a § 51a VojZ.

¹¹⁹ § 52 a 53 VojZ.

nezahlazených kázeňských trestů. Kázeňský trest ukládá orgán s kázeňskou pravomocí za kázeňský přestupek nejdříve 24 hodin po jeho spáchání, nejpozději však do 60 dnů ode dne, kdy se o spáchaném přestupku dozvěděl. Pokud je jednání vojáka, na které lze nahlížet jako na kázeňský přestupek, v šetření jiného orgánu, počíná běžet lhůta 60 dnů pro uložení kázeňského trestu až dnem, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí dozví o výsledku šetření jiného orgánu. Když se voják dopustí kázeňského přestupku v zahraničí, počíná lhůta běžet následujícím dnem po dni, kdy se voják ze zahraničí vrátil. Kázeňský trest za spáchání kázeňského přestupku lze uložit do 1 roku ode dne jeho spáchání.¹²⁰

Byl-li kázeňský trest prominut anebo vztahuje-li se na přestupek amnestie nebo byl-li voják za týž skutek již soudem pravomocně odsouzen, nelze mu uložit nebo vůči němu vykonat kázeňský trest. Kázeňský trest se zruší s účinností ode dne uložení, byl-li uložen dříve. Vojákovi se musí doručit písemné rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, a to orgánem s kázeňskou pravomocí. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení. Do 15 dnů pro podání odvolání se nezapočítává doba nepřetržitého vojenského výcviku. Voják podává odvolání u orgánu s kázeňskou pravomocí, který je nadřízen orgánu, jenž o uložení kázeňského trestu rozhodl. Odvolání lze vzít zpět, dokud se o něm nerozhodne. Není však možné se odvolat proti rozhodnutí prezidenta republiky. O odvolání rozhodne příslušný orgán bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů ode dne doručení odvolání. Dnem následujícím po nabytí právní moci se stává rozhodnutí vykonatelným.¹²¹

K zahlázení kázeňského trestu dochází, pokud se voják nedopustí dalšího kázeňského přestupku během 1 roku od pravomocného uložení kázeňského trestu. Zahlázení probíhá vypuštěním z evidence, a na vojáka se nadále hledí, jako by mu kázeňský trest nebyl nikdy uložen. S přihlédnutím k chování vojáka může orgán s kázeňskou pravomocí rozhodnout o zahlázení kázeňského trestu i před uplynutím jednoho roku od pravomocného rozhodnutí o uložení kázeňského trestu.¹²²

Vedle vojáků z povolání existují také vojáci v záloze, jejichž služební poměr je upraven v § 2 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze

¹²⁰ § 54 a 55 VojZ.

¹²¹ § 56 a 57 VojZ.

¹²² § 58 odst. 1 a 2 VojZ.

následovně:

- (1) „*Voják v záloze, který nastoupil výkon vojenské činné služby (dále jen „voják v záloze ve službě“), je ve služebním poměru k České republice.*
- (2) *Na služební poměr vojáka v záloze ve službě se použijí ustanovení zákona o vojácích z povolání obdobně, nestanoví-li tento zákon jinak.*“¹²³

Jednání vojáka v záloze ve službě mající znaky přestupku se vyřídí jako kázeňský přestupek podle zákona upravujícího přestupky, a to v případě, že se tohoto jednání voják v záloze ve službě dopustil při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s jejím výkonem. Velitel útvaru zahájí a rozhodne řízení o kázeňském přestupku vojáka v záloze, a to i v případě, že voják v záloze již není ve výkonu vojenské činné služby.¹²⁴

Pro zařazení vojáka v záloze do aktivní zálohy se použije VojZ, konkrétně ta část, upravující podmínky pro přijetí vojáka do služebního poměru. Překážkou není členství v politickém hnutí, straně, v odborové organizaci ani výkon jiné výdělečné činnosti. V rozhodnutí o zařazení se uvádí hodnost, příslušný vojenský útvar, služební místo, výše odměn a doba zařazení do aktivní zálohy. Bývalý voják, který je zařazen do aktivní zálohy do dvou let po zániku služebního poměru, nemusí splňovat podmínky podle § 33 odst. 1 zákona o službě vojáků v záloze. To platí i v případě vojáka, který den po konci aktivní služby v záloze je znovu zařazen rozhodnutím do aktivní zálohy. Do aktivní zálohy se nezařazuje voják, který má výjimku z povinnosti dostavit se k odvodnímu řízení a vykonávat mimořádnou službu podle § 25 odst. 1 a 2 branného zákona.¹²⁵

Ředitel krajského vojenského velitelství rozhodnutím o vyřazení z aktivní zálohy vyřadí vojáka před uplynutím doby služby v aktivní záloze, a to z důvodu:

- a) *„zániku branné povinnosti,*
- b) *vzniku překážky pro zařazení do aktivní zálohy uvedené v § 34,*
- c) *zániku potřeby ozbrojených sil České republiky,*
- d) *ztráty způsobilosti pro další výkon služby podle závěrů dvou po sobě jdoucích služebních hodnocení,*

¹²³ § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

¹²⁴ § 17 odst. 1 a 2 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

¹²⁵ § 33 odst. 1, 2 a 3, § 34 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

- e) *povolání do služebního poměru vojáka z povolání nebo přijetí do služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru,*
- f) *pozbytí podmínky, která je stanovena pro zařazení do aktivní zálohy,*
- g) *dosažení důchodového věku podle zákona o důchodovém pojištění, nebo*
- h) *odnětí hodnosti.*¹²⁶

Voják v aktivní záloze může být vyřazen z aktivní zálohy na základě vlastní žádosti, a to z důvodů zvláštního zřetele hodných. Tato žádost musí mít doklady osvědčující tvrzený důvod a je třeba ji podat příslušnému vojenskému správnímu úřadu. Důvody zvláštního zřetele hodné jsou vyjmenovány v § 35 odst. 3 zákona o službě vojáků v záloze:

- a) *„smrt, závažné onemocnění nebo úraz osoby uvedené v § 12 odst. 1 vyžadující dlouhodobou osobní přítomnost vojáka v aktivní záloze,*
- b) *živelní pohroma, která postihla vojáka v aktivní záloze nebo osobu vojákovi blízkou,*
- c) *sociální nebo majetkové obtíže vojáka v aktivní záloze,*
- d) *skutečnost, že se voják v aktivní záloze stane otcem anebo osvojitelem dítěte nebo mu bylo dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu a o toto dítě osobně pečuje,*
- e) *skutečnost, že vojákyně v aktivní záloze je těhotná, stane se matkou nebo osvojitelkou dítěte nebo jí bylo dítě svěřeno do pěstounské péče rozhodnutím soudu a o toto dítě osobně pečuje, nebo*
- f) *případ, kdy voják v aktivní záloze na základě rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I, nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II až IV podle zákona o sociálních službách, pokud žije s vojákem ve společné domácnosti a tuto péči jí nemůže poskytovat jiný člen rodiny vojáka v aktivní záloze; podmínka společné domácnosti se nevyžaduje, jde-li o osobu blízkou.*¹²⁷

Voják v aktivní záloze je vyřazen z aktivní zálohy dnem, který je stanoven v rozhodnutí krajského vojenského ředitelství o vyřazení z aktivní zálohy.

¹²⁶ § 35 odst. 1 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

¹²⁷ § 35 odst. 3 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

Výkon služby v aktivní záloze se pozastavuje vojákově nebo vojákyňě z následujících důvodů: a) nemožnost vykonávat službu vzhledem k těhotenství, b) čerpání mateřské dovolené, c) rodičovské dovolené, d) rodičovské dovolené po dobu, po kterou se vojákyňě poskytuje peněžité pomoci v mateřství. Doba, po kterou je výkon služby pozastavený se nezapočítává do doby zařazení do aktivní zálohy. Po pominutí důvodu pozastavení výkonu se voják v aktivní záloze zařadí na služební místo podle potřeb státu a vzhledem k úrovni jeho vycvičenosti a odborné připravenosti.¹²⁸

Nyní uvedu několik příkladů jednání majících znaky přestupku vojáků. V prvním příkladu vydal velitel, jakožto příslušný orgán s kázeňskou pravomocí, rozhodnutí ve věci řízení o přestupku podle § 51 odst. 2 VojZ, kterým uznal vinným vojáka za spáchání přestupku podle § 7 odst. 1 písm. b) a c) bod 4 zákona o některých přestupcích. Tohoto jednání se dopustil voják úmyslně, když verbálně a fyzicky napadl svoji bývalou družku 5.8.2021. Později znovu verbálně a fyzicky napadl svoji bývalou družku u sebe doma, a to dne 10.10.2021, konkrétně pliváním, kopanci a fackami. Tímto jednáním způsobil poškozené četné zhmožděniny. Za toto porušení orgán s kázeňskou pravomocí uložil vojákově pokutu ve výši 4000,- Kč, a to na základě ustanovení § 7 odst. 4 písm. b) zákona o některých přestupcích. Zároveň byl příslušný voják povinen zaplatit náklady řízení ve výši 1000,- Kč. Pokuta byla splatná do 30ti dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.¹²⁹

Ve druhém případě velitel rozhodl v řízení ve věci porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce tak, že se voják dopustil porušení režimu dočasně práce neschopného pojištěnce podle ustanovení § 64 odst. 1 písm. b) zákona o nemocenském pojištění. Tohoto přestupku se dopustil tím, že neposkytl 15.2.2021 součinnost kontrolnímu orgánu nemocenského pojištění Ministerstva obrany což mu ukládá příslušné ustanovení zákona. Na uvedené adrese voják nebyl. Jednalo se o panelový dům, na jehož zvoncích nebylo jeho jméno. Kontrolní orgán proto zkusil všechny bezejmenné zvonky, ale práce neschopného pojištěnce se mu kontaktovat nepodařilo. Z tohoto důvodu mu velitel na základě § 68k odst. 5 VojZ snížil náhradu platu při dočasné neschopnosti ke službě o 15%. Vzhledem ke skutečnosti, že danému vojákově byla příslušná náhrada již

¹²⁸ § 40 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.

¹²⁹ Rozhodnutí správního orgánu velitele VÚ 1824 Žatec: Čj. MO 228252/2018-1824, sp. zn. MO 23993/2018-1824.

vyplacena, považuje se vyplacená částka za přeplatek na platu, který byl voják povinen vrátit.¹³⁰

Ve třetím případě velitel vydal rozhodnutí, ve kterém uznal vojáka vinným za spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. h) a k) zákona o provozu na pozemních komunikacích. Jmenovaný voják se takového přestupku dopustil tím, že 26.11.2019 nepřizpůsobil rychlost jízdy povaze a stavu komunikace a se svým motorovým vozidlem dostal smyk, čímž zapříčinil střet s protijedoucím vozidlem. Při dopravní nehodě došlo ke zranění spolujezdkyně nabouraného auta. Jednáním vojáka byla porušena povinnost daná v ustanovení § 4 písm. a) a ustanovení § 18 odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích. Za toto porušení:

- 1) byla vojákovi udělena pokuta ve výši 30000,- Kč podle § 125c odst. 5 písm. a) zákona o provozu na pozemních komunikacích
- 2) na základě ustanovení § 125c odst. 6 písm. a) zákona o provozu na pozemních komunikacích byl vojákovi udělen zákaz činnosti, spočívající v zákazu činnosti řízení motorových vozidel, a to na dobu 1 roku, a to od data zadržení nebo odevzdání řidičského oprávnění na příslušný obecní úřad obce s rozšířenou pravomocí
- 3) musí voják zaplatit náhradu nákladů řízení ve výši 1000,- Kč.

Pokutu musel voják zaplatit do 30ti dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Řidičské oprávnění byl povinen odevzdat na příslušný obecní úřad do 3 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.¹³¹

¹³⁰ Rozhodnutí správního orgánu velitele 41. mechanizovaného praporu v Žatci. Příkaz o snížení náhrady platu: Čj. MO 140389/2018-1824, sp. zn. 20740/2018-1824.

¹³¹ Rozhodnutí správního orgánu velitele 41. mechanizovaného praporu v Žatci: Čj. MO 102874/2018-1824, SpMO 13346/2018-1824.

5.3. Osoby ve výkonu vazby, osoby vykonávající trest odnětí svobody, zabezpečovací detence

Osoby ve výkonu vazby

Začnu osobami ve výkonu vazby, které jsou upraveny v zákoně č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby (dále jen „VýkVaz“). Dokud není obviněný uznán pravomocným odsuzujícím rozsudkem vinným, je třeba na něj hledět jako na nevinného. Obviněný smí být během výkonu vazby podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby a k zachování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Během výkonu vazby nesmí být nikdo ponižován, nebo podrobován psychickému či fyzickému nátlaku. Ostrahu obviněných zajišťuje Vězeňská služba. Vazba se obvykle vykonává ve vazební věznici nebo ve zvláštním oddělení věznice. Správu věznic vykonává Vězeňská služba a zřizuje či zrušuje je ministr. Věznice musí nabídnout obviněnému účast na preventivně výchovných, vzdělávacích, zájmových a sportovních programech.¹³²

Přijmout obviněného do výkonu vazby lze jen na základě písemného příkazu soudu, který je vydaný na základě rozhodnutí o vzetí do vazby. Při příjmu musí být obviněný seznámen se svými právy a povinnostmi podle VýkVaz, dále s řádem výkonu vazby a s vnitřním řádem věznice. Obvinění se umísťují do cel tak, aby byl dodržen účel vazby a aby nedocházelo k mravnímu či jinému ohrožení. Obviněný může být na žádost umístěn do samostatné cely, pokud to je v dané věznici možné. V závažných případech může požádat obviněný o umístění do jiné cely. O obojím rozhoduje ředitel věznice nebo jeho zástupce. Obvinění bývají oddělení např.: a) muži od žen, b) obvinění, proti nimž je vedeno společné řízení, c) obvinění od pravomocně odsouzených. Dále je možné obviněné oddělit, podle závažnosti trestu, či podle toho, zda skutek spáchali úmyslně či nikoli. Vždy se postupuje podle pokynu soudu a v přípravném řízení i státního zástupce. Je možné obviněného dát do zvláštní cely, pokud se chová agresivně, soustavně porušuje povinnosti stanovené zákonem nebo k porušování podněcuje jiné spoluvězně.¹³³

Obviněného je možné umístit do oddělení výkonu vazby se zmírněným režimem, když se tím neohrozí účel vazby a nebrání tomu okolnosti. Na tomto oddělení je ubytovací prostor se sociálním a kulturním zařízením, ve kterém se obvinění mohou v určeném čase pohybovat a setkávat s ostatními obviněnými. Do

¹³² § 2, § 3 odst. 1, § 4 a 4a VýkVaz.

¹³³ § 5, § 6, § 7 odst. 1 písm. a), c), d), odst. 2, 4 a 6 VýkVaz.

tohoto oddělení nelze umístit obviněného, který porušuje pořádek a kázeň, nebo když nesmí být do tohoto oddělení umístěn z bezpečnostních důvodů. V § 10 VýkVaz se pak určí za jakých podmínek propustí věznice obviněného. To se stane, pokud věznice obdržela:

- a) *písemný příkaz, aby obviněný byl propuštěn na svobodu, vydaný soudem na základě jeho rozhodnutí,*
- b) *písemný příkaz, aby obviněný byl propuštěn na svobodu, vydaný státním zástupcem na základě jeho rozhodnutí v případech stanovených zvláštním zákonem,*
- c) *písemný příkaz státního zástupce, aby obviněný byl propuštěn na svobodu, vydaný při výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů při výkonu vazby,*
- d) *písemný příkaz, aby obviněný byl propuštěn na svobodu na základě rozhodnutí prezidenta republiky nebo ministra v řízení o udělení milosti.¹³⁴*

Mezi povinnosti obviněných patří dodržování řádu výkonu vazby, vnitřního řádu věznice, plnění příkazů a pokynů Vězeňské služby. Obviněný nemá dovoleno navazovat nedovolené styky s jinými obviněnými, vyrábět, přechovávat, a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky. Musí se podrobit osobní prohlídce v zájmu zajišťování vnitřního pořádku ve věznici. Měl by se chovat při styku s ostatními slušně. Nesmí rozšiřovat tiskoviny, které mají rasový, náboženský a jiný podtext. A dále je povinen: a) umožnit zaměstnancům Vězeňské služby kontrolu svých osobních věcí, b) oznámit věznici jméno a příjmení obhájce nebo advokáta, c) dodržovat zásady hygieny a d) dodržovat noční klid.¹³⁵

Vyřizování kázeňských přestupků obviněných nalezneme v §§ 22 – 24 VýkVaz. Zaviněné porušení povinnosti podle § 21 při výkonu vazby je kázeňským přestupkem a může za něj být uložen kázeňský trest. Méně závažné přestupky se řeší napomenutím, nebo převedením obviněného do oddělení s běžným režimem. Obviněný musí uhradit způsobenou škodu. Mezi kázeňské tresty řadíme za a) důtku, b) pokutu do výše 1000,- Kč, c) zákaz nákupu potravin a věcí osobní potřeby na dobu až 1 měsíce, d) propadnutí věci a e) umístění do

¹³⁴ § 8 odst. 1, 2 a 3, § 10 písm. a), b), c) a d) VýkVaz.

¹³⁵ § 21 odst. 1, 2, 3, 4, 5 a 6 písm. a), e), g) a i) VýkVaz.

samovazby až na 10 dní. Kázeňský trest musí odpovídat závažnosti kázeňského přestupku. Za kázeňský přestupek lze uložit většinou jen jeden kázeňský trest. Při výměře pokuty je třeba přihlédnout k osobním poměrům obviněného. Pokuta je příjmem státního rozpočtu.¹³⁶ Propadnutí věci se ukládá velmi často spolu s dalším kázeňským trestem, a to jde-li o věc, která obviněnému náleží a:

- a) *kteřou použil ke spáchání kázeňského přestupku, nebo*
- b) *kteřá byla ke spáchání kázeňského přestupku určena, anebo*
- c) *kteřou spácháním kázeňského přestupku získal.*¹³⁷

Propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci nepoměrně větší, než kázeňský přestupek. Samovazbou se rozumí umístění obviněného do zvláštní cely. Obviněný musí být zdravotně způsobilý k výkonu takového trestu. Po dobu trvání samovazby nesmí obviněný přijímat návštěvy s výjimkou obhájce a advokáta zastupujícího obviněného v jiné věci. Nesmí dostávat ani žádné balíčky, číst si, poslouchat rádio atd... Tento trest nelze uložit těhotné ženě, ženě s dítětem, ani obviněnému, u něhož by to mohlo ohrozit jeho zdraví. Nelze-li uložit kázeňský trest propadnutí věci, protože věc nenáleží pachateli přestupku, lze rozhodnout o jejím zabrání.¹³⁸

Kázeňskou pravomoc vykonávají generální ředitel Vězeňské služby, ředitelé věznic a jimi pověřeni zaměstnanci Vězeňské služby. Kázeňský trest lze uplatnit jen za předpokladu objasnění rozhodných okolností a prokázání viny obviněného. Obviněný a osoba, jejíž věc může být zabrána, se mohou k věci vyjádřit. Obviněný se ale může vyjádřit ke všem skutečnostem, které mu kladou za vinu a důkazům o nich. Může uvádět okolnosti, či provádět důkazy na svoji obhajobu. O kázeňském trestu musí být rozhodnuto do 15 dnů ode dne, kdy se orgán oprávněný k jeho uložení dozvěděl o spáchání přestupku, nejpozději však do jednoho měsíce od porušení kázně a pořádku. Rozhodnutí se oznámí jak obviněnému, tak vlastníkovu věci, pokud je znám. Toto rozhodnutí je třeba písemně vyhotovit a doručit obviněnému. Proti tomuto rozhodnutí mohou oba zúčastnění do 3 dnů od oznámení podat stížnost, která má odkladný účinek. V případě trestu samovazby nemá stížnost odkladný účinek, neboť je třeba udržet pořádek a kázeň ve věznici. O stížnosti rozhodne do 5 pracovních dnů od jejího

¹³⁶ § 22 odst. 1, 2, 3, 4 VýkVaz.

¹³⁷ § 22 odst. 5 VýkVaz.

¹³⁸ § 22 odst. 6, 7, 8 a 9 VýkVaz.

podání ředitel věznice nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby. O stížnosti proti rozhodnutí ředitele věznice rozhodne generální ředitel Vězeňské služby. Rozhodnutí o stížnosti nesmí vydat zaměstnanec, kvůli jehož rozhodnutí byla stížnost podána. Rozhodnutí vydaná v kárném řízení nepodléhají přezkoumání soudem, pokud byly uloženy kázeňské tresty podle § 22 odst. 2 písm. a), b) a c) VýkVaz.¹³⁹

Pokud obviněný po výkonu kázeňského trestu řádně plnil své povinnosti po dobu šesti (6) týdnů, může ředitel nebo jím pověřený orgán Vězeňské služby rozhodnout o zahlazení kázeňského trestu. Od oznámení takového rozhodnutí se na obviněného hledí, jako by mu nikdy nebyl kázeňský trest uložen.¹⁴⁰

Kázeňským trestem se vyřizují též jednání, která mají znaky přestupku, pokud byly spáchány během výkonu vazby. Pokud je obviněnému za takové jednání uložen kázeňský trest, nevylučuje to jeho trestní stíhání, je-li skutek trestným činem. Je-li jednání, které má znaky přestupku, zapisované do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, запиše se rozhodnutí o takovém jednání po nabytí právní moci do této evidence. Na postup při zápisu do evidence přestupků a postup při uplatňování námitek proti jejímu obsahu se použijí obdobně ustanovení zákona o přestupcích. Na řízení uvedená výše se nevztahují obecné právní předpisy o správním řízení.¹⁴¹

Důvodová zpráva k VýkVaz říká, že tímto novým zákonem dochází k jasnému rozlišení mezi kázeňským trestem za porušení pořádku nebo kázně a pořádkovým opatřením, jehož smyslem je zabránit obviněnému v dalším protiprávním jednání. Kázeňské tresty je možné ukládat pouze za zaviněná jednání spočívající v nerespektování povinností během pobytu v ústavu.¹⁴²

Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody

Nyní se zaměřím na osoby vykonávající trest odnětí svobody. Výkon trestu odnětí svobody je upraven v zákoně č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „VýkOSv“). V tomto zákoně najdeme právní regulaci výkonu trestu odnětí svobody ve věznicích a ve zvláštních odděleních vazebních věznic.

¹³⁹ § 23 VýkVaz.

¹⁴⁰ § 23a VýkVaz.

¹⁴¹ § 23b a 24 VýkVaz.

¹⁴² Důvodová zpráva k zákonu č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby, k ustanovení §§ 22 až 24. [online] Beck-online, 2021 [cit. 15.11.2021]. Dostupné z <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhezv6mrzgnpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

Účelem výkonu trestu odnětí svobody je působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování, a vedli po propuštění spořádaný život. Dalším účelem je pak ochrana společnosti před pachateli trestných činů a zabránit jim v dalším páčání trestné činnosti. Za výkon trestu se považuje také trestní opatření odnětí svobody uložené mladistvému. Mladistvým je osoba, která dovršila patnáctý a nepřekročila osmnáctý rok života. Výkon trestu může být prováděn takovým způsobem, který respektuje důstojnost odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody. Střežení odsouzených a dozor nad nimi vykonává Vězeňská služba České republiky. Trest se vykonává ve věznici nebo ve zvláštním oddělení vazební věznice. Do výkonu trestu lze přijmout odsouzeného jen na základě soudem vyhotoveného písemného nařízení výkonu trestu. Při přijetí do výkonu trestu musí být odsouzený seznámen se svými právy a povinnostmi podle VýkOSv a řádu výkonu trestu a s vnitřním řádem věznice.¹⁴³

Odsouzení se umísťují odděleně, a to: a) mladiství od dospělých, b) prvně odsouzení a recidivisti, c) odsouzení za úmyslné a nedbalostní trestné činy, d) trvale pracovně nezařaditelní, e) osoby s duševními poruchami a poruchami chování, f) osoby s uloženým ochranným léčením a zabezpečovací detencí, g) velmi nebezpeční podle § 72a zákona. Věznice se dělí na dva typy: s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Existují i zvláštní věznice pro mladistvé. O typu věznice, do které bude odsouzený zařazen, rozhoduje soud podle zvláštního zákona. Odsouzený nastupuje výkon trestu ve věznici, kterou mu soud určil. Odsouzeného lze přemístit na dobu nikoli přechodnou do jiné věznice stejného typu a stupně zabezpečení, a to na žádost odsouzeného nebo jiné osoby. Odsouzeného lze přemístit z rozhodnutí generálního ředitelství Vězeňské služby nebo po vzájemné dohodě ředitelů věznic.¹⁴⁴

Mezi základní povinnosti odsouzených patří dodržování stanoveného pořádku a kázně, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat atd... Dále je odsouzený povinen: a) podrobit se osobní a další prohlídce, b) oznámit věznici jméno a příjmení obhájce či advokáta, c) oznámit věznici změnu zdravotní pojišťovny. Odsouzenému je naopak zakázáno: a) vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky, b) hrát hry o peníze, c) tetovat sebe nebo jinou osobu, d) předstírat poruchu zdraví. Pokud odsouzený

¹⁴³ § 1, § 2 odst. 1, § 3 odst. 1, § 5 odst. 1 a § 6 VýkOSv.

¹⁴⁴ § 7, § 8 odst. 1 a 2, § 9 VýkOSv.

neoprávněně odmítá plnit své povinnosti, přičemž k nápravě nestačí výzva nebo napomenutí, užije Vězeňská služba prostředky povolené zákonem.¹⁴⁵

Odsouzenému lze udělit odměnu za chování, jednání nebo příkladný čin, kterým projevuje odpovědný přístup k plnění stanovených povinností a spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu. Odměnami jsou: pochvala, zvýšení kapesného až o jednu třetinu na tři měsíce, rozšíření osobního volna, povolení opustit věznici až na 24 hodin či přerušování výkonu trestu.¹⁴⁶

Zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu je kázeňským přestupkem. Za kázeňský přestupek se ukládá kázeňský trest, od kterého je možno upustit, pokud už samotné projednání dosáhne sledovaného účelu. Mezi kázeňské tresty patří: a) důtka, b) snížení kapesného nejvýše o třetinu na dobu až 3 měsíců, c) zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce, d) pokuta až do výše 5000,- Kč, e) propadnutí věci, f) umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, g) celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů, h) umístění do samovazby až na 20 dnů a i) odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny. Výkon kázeňských trestů označených písmeny f) a g) lze uložit podmíněně se zkušební dobou až 6 měsíců. Kázeňský trest je možné uložit, jen jsou-li objasněny okolnosti a je prokázána vina odsouzeného. Odsouzený má právo se vyjádřit ke všem věcem, které jsou mu kladeny za vinu, a stejně tak k důkazům, které byly proti němu nashromážděny. Na druhou stranu může uvádět skutečnosti a jiné důkazy prokazující jeho nevinu. Uložený trest musí být přiměřený závažnosti spáchaného kázeňského přestupku. Většinou se ukládá jen jeden kázeňský trest, jen s propadnutím věci může být uložen i další. Kázeňský trest se musí uložit do jednoho (1) roku od spáchání kázeňského přestupku, poté ho nelze uložit.¹⁴⁷

Propadnutí věci lze uložit, jde-li o věc: a) již bylo použito ke spáchání kázeňského přestupku, b) která byla určena ke spáchání kázeňského přestupku, c) kterou odsouzený získal kázeňským přestupkem nebo jako odměnu za něj a za d) kterou odsouzený nabyl věc uvedenou pod písm. c). Trest propadnutí věci nelze uložit, pokud by vzhledem k vyšší hodnotě věci bylo její propadnutí v nepoměru

¹⁴⁵ § 28 odst. 1, 2 písm. a), l) a m), odst. 3 písm. b), d), e) a f), odst. 4 VýkOSv.

¹⁴⁶ § 45 odst. 1, 2 písm. a), d), f), g) a h) VýkOSv.

¹⁴⁷ § 46 odst. 1, 2, 3 a 4, § 47 odst. 1, 2 a 3 VýkOSv.

k povaze kázeňského přestupku. Je možné rozhodnout také o zabrání věci pokud: a) pachatele nelze za kázeňský přestupek stíhat nebo ho potrestat, b) mu věc nepatří a za c) to vyžaduje bezpečnost osob, majetku, pořádek ve věznici nebo jiný obdobný obecný zájem. Rozhodnutí o zabrání věci je třeba písemně sdělit pachateli a osobě, které se to týká. Vlastníkem takové věci se stává stát. Rozhodnutí musí být vydáno do jednoho roku od spáchání přestupku.¹⁴⁸

Odsouzený musí být na základě posouzení lékařem shledán zdravotně způsobilým, aby mu mohl být uložen kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu či do samovazby. Před nástupem do takového trestu a minimálně jednou týdně v průběhu výkonu takového trestu musí být odsouzený prohlédnut lékařem. V rámci trestu samovazby nesmí odsouzený pracovat, číst si, kouřit atd... Mezi jednotlivými tresty samovazby či celodenního umístění do uzavřeného oddílu musí být alespoň 10 dní pauza. Výjimkou je, pokud je trest uložený v průběhu toho předchozího. To pak lze uložené tresty vykonat bezprostředně po sobě. Kázeňskou pravomoc vykonávají generální ředitel Vězeňské služby a ředitelé věznic. O stížnosti proti uložení kázeňského trestu rozhoduje generální ředitel Vězeňské služby.¹⁴⁹

Odsouzený může podat stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu do 3 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí. Odkladný účinek to má proti kázeňskému trestu propadnutí věci. Proti tomuto rozhodnutí může podat do 3 dnů stížnost pachatel nebo osoba, které se to rozhodnutí o zabrání věci přímo týká. O stížnosti rozhodne ředitel věznice nebo zmocněnec Vězeňské služby a to do 5 pracovních dnů od jejího podání. Jestliže proti rozhodnutí již nelze podat stížnost a výkon kázeňského trestu není vzhledem k chování a jednání odsouzeného potřebný, lze tento trest prominout. Pokud odsouzený projevuje účinnou snahu po nápravě, lze od výkonu zbytku kázeňského trestu upustit. Promínutím nebo upuštěním od výkonu zbytku kázeňského trestu se kázeňský trest považuje za vykonaný. Pokud odsouzený po výkonu kázeňského trestu splní podmínky pro udělení kázeňské odměny, lze mu místo jejího udělení zahladit kázeňský trest. Na odsouzeného se pak hledí, jako by mu nebyl kázeňský trest uložen.¹⁵⁰

¹⁴⁸ § 48 odst. 1 a 3, § 50 odst. 1, 2 a 3 VýkOSv.

¹⁴⁹ § 49 odst. 1, 2, 3 a 4 a § 51 odst. 1 a 2 VýkOSv.

¹⁵⁰ § 52 odst. 1, 2 a 3, § 53 odst. 1, 2 a 3 a § 54 odst. 1 a 2 VýkOSv.

Kázeňským trestem se vyřizují též jednání, které mají znaky přestupků, byly-li spáchány během výkonu trestu. Tím, že se odsouzenému uloží kázeňský trest, není vyloučeno jeho trestní stíhání, je-li spáchaný skutek trestným činem. Rozhodnutí o jednání, které má znaky přestupku se zapíše po nabytí právní moci do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, pokud se takový přestupek do evidence zapisuje. Na postup při zápisu do evidence přestupků a postup při uplatňování námitek proti jejímu obsahu se použijí obdobně ustanovení zákona o přestupcích.¹⁵¹

Pokud odsouzený úspěšně plní program zacházení a dosahování účelu výkonu trestu, může ředitel věznice ve formě odměny přerušit výkon trestu až na dvacet dnů ročně, přičemž doba přerušení se počítá do výkonu trestu. Pro naléhavé rodinné důvody může přerušit ředitel věznice výkon trestu až na 10 dnů za rok. Pokud odsouzený potřebuje zdravotní péči, která se mu ve věznici nedostane, může ředitel věznice přerušit výkon trestu na nezbytně nutnou dobu. Pokud si takové zranění nezpůsobil odsouzený úmyslně, pak doba přerušení nepřesahující 30 dnů se započítává do doby výkonu trestu.¹⁵²

Nyní uvedu dva příklady kázeňského trestu, o jejichž správnosti uložení rozhodoval Veřejný ochránce práv. V prvním případě byl odsouzenému uložen kázeňský trest pokuty ve výši 200,- Kč, a to za to, že se odsouzený 15.8.2017 během návratu z pracoviště s volným pohybem nedovoleně vzdálil z povolené trasy a navštívil obchod se smíšeným zbožím, kde si pořídil dvě nespecifikované PET lahve s tekutinou. Tím porušil základní povinnosti odsouzeného, tedy porušil pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby České republiky.

Ve druhém případě byl odsouzenému uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na dobu 14 dnů. Tento trest mu byl přitom uložen podmíněně na zkušební dobu 6 měsíců. Odsouzený se dopustil kázeňského přestupku tím, že měl v držení záznamové médium (flashdisk), který neodevzdal do úschovy věznice, čímž porušil VýkOSv.¹⁵³

¹⁵¹ § 55 odst. 1, 2 a 3 VýkOSv.

¹⁵² § 56 odst. 1, 2 a 3 VýkOSv.

¹⁵³ Veřejný ochránce práv - Sp. zn.: 3510/2018/VOP/MS, Č. j.: KVOP-50955/2018, [online] [cit. 20.11.2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njztmmrug4ytaaljr&groupIndex=0&rowIndex=0>.

Zabezpečovací detence

Výkon zabezpečovací detence v ústavech pro výkon zabezpečovací detence zřízených podle zvláštního právního předpisu, které spravuje Vězeňská služba České republiky je upraven v zákoně č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence (dále jen „ZabDet“). Výkonem zabezpečovací detence se sleduje ochrana společnosti a terapeutické a výchovné působení na osoby ve výkonu, a to prostředky stanovenými buď v tomto zákoně anebo ve zvláštních právních předpisech. Vykonává se v ústavu se zvláštní ostrahou a s léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy. Umísťují se sem osoby jen na základě soudem nařízeného výkonu zabezpečovací detence. Výkon musí respektovat lidskou důstojnost, je přiměřený osobě chovance, a omezuje účinky zbavení svobody. Chovanec má právo na ošacení, stravu a ubytování. S chovancem nesmí být jednáno způsobem, který by mohl nepříznivě ovlivnit jeho zdravotní stav.¹⁵⁴

Chovanec musí být při umístování do ústavu prokazatelně seznámen se svými právy a povinnostmi podle ZabDet, s vnitřním řádem ústavu a s jeho právem podávat návrhy na propuštění ze zabezpečovací detence nebo změnu na ochranné léčení. Poučení je potřeba učinit tak, aby jej chovanec pochopil. Toto poučení obdrží chovanec i v písemné podobě. Při nástupu do ústavu se provádí osobní prohlídka chovance. Po nástupu se chovanec zařazuje na přijímací oddělení a podrobí se lékařské prohlídce. Chovanci jsou umístěni do ústavu následovně: muži od žen, mladší 19 let od dospělých a chovanci s duševní poruchou od ostatních.¹⁵⁵

Chovanec má jisté povinnosti, mezi které patří např.: a) zachovávat ustanovení vnitřního řádu ústavu, b) plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby a odborných zaměstnanců, c) šetrně zacházet se svěřenými věcmi a nepoškozovat cizí majetek atd... Mezi další povinnosti patří a) povinnost podrobení se zdravotní prohlídce, b) povinnost umožnění kontroly svých osobních věcí, c) povinnost oznámit neprodleně zaměstnanci Vězeňské služby své onemocnění a zranění atd... Chovanec třeba nesmí a) užívat léčiva bez indikace nebo souhlasu lékaře ústavu, b) tetovat sebe nebo jinou osobu, c) kouřit mimo vymezené prostory atd... Pokud chovanec odmítá plnit své povinnosti, může

¹⁵⁴ § 1 a 2 ZabDet.

¹⁵⁵ § 4 odst. 1 a 2 a § 5 ZabDet.

použit Vězeňská služba nezbytné prostředky povolené tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem. Při tom se musí přihlídnout k osobě chovance a jeho rozumovým schopnostem.¹⁵⁶

Chovanci za své chování a jednání, kterým plní povinnosti a spolupracují při naplňování účelu výkonu zabezpečovací detence, mohou dostat odměnu. Odměnou se rozumí: a) pochvala, b) veřejná pochvala či poděkování, c) mimořádné zvýšení doby trvání návštěv v kalendářním měsíci nebo jiná osobní výhoda, d) věcná nebo peněžitá odměna až do výše 1000,- Kč.¹⁵⁷

Kázeňským přestupkem je zaviněné porušení základních povinností chovance. Za kázeňský přestupek se ukládá kázeňský trest, před jeho uložením musí být chovanci umožněno se k projednávané věci vyjádřit. Kázeňský trest se pak ukládá jen tehdy, pokud byly objasněny okolnosti přestupku a prokázáno zaviněné jednání chovance. Kázeňskými tresty jsou: a) napomenutí, b) veřejná důtka, c) odnětí osobní výhody udělené podle § 27 písm. c), d) odnětí možnosti účastnit se kulturní nebo společenské akce v ústavu, e) propadnutí věci. Napomenutí nelze uložit společně s důtkou. Kázeňský trest se neuloží, pokud samotným projednáním lze dosáhnout nápravy nebo pokud od spáchání kázeňského přestupku uplynula doba jednoho roku. Propadnutí věci je kázeňský trest, který lze uložit, jde-li o věc: a) již bylo použito ke spáchání kázeňského přestupku, b) která byla určena ke spáchání kázeňského přestupku, c) kterou chovanec získal kázeňským přestupkem nebo jako odměnu za něj, a za d) kterou chovanec nabyl za věc uvedenou pod písm. c). Tento trest se ukládá samostatně, nebo s jiným kázeňským trestem. Věc propadá do vlastnictví státu. Tento trest nelze uložit, když je velký nepoměr mezi spáchaným přestupkem a cenou věci. Na druhou stranu nedošlo-li k propadnutí věci, lze zabránit věci pokud: a) náleží pachateli, kterého nelze stíhat nebo potrestat, b) to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku, pořádek v ústavu, případně jiný obdobný veřejný zájem. S rozhodnutím o zabránění věci je třeba písemně seznámit chovance, který se daného kázeňského přestupku dopustil, a osobu které se to týká.¹⁵⁸

Kázeňskou pravomoc vykonávají generální ředitel Vězeňské služby a ředitelé ústavů, případně jiní zaměstnanci, pokud k tomu byli zmocněni s jejich

¹⁵⁶ § 17 odst. 1 písm. a), b, a d), odst. 2 písm. a), b) a e), odst. 3 písm. b), e) a h) a odst. 4 ZabDet.

¹⁵⁷ § 27 písm. a), b), c) a d) ZabDet.

¹⁵⁸ § 28, § 29 a § 30 ZabDet.

souhlasem. Generální ředitel Vězeňské služby rozhoduje jen o stížnosti proti uložení kázeňského trestu. Chovanec může podat stížnost do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Odkladný účinek má přitom jen stížnost proti propadnutí věci. Proti rozhodnutí o zabrání věci má právo pachatel a osoba, které se rozhodnutí ve věci týká, podat stížnost do 3 dnů od oznámení rozhodnutí. Tato stížnost má odkladný účinek. O stížnosti potom do 5 pracovních dnů ode dne jejího doručení rozhodne ředitel ústavu nebo zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby. Nemůže o ní rozhodovat stejný zaměstnanec, který kázeňský trest uložil.¹⁵⁹

Kázeňský trest se ukládá také při jednání, která mají znaky přestupků, pokud byly spáchány během výkonu zabezpečovací detence. To nevyklučuje trestní stíhání chovance, pokud je skutek, který spáchal, trestným činem. Rozhodnutí o jednání, které má znaky přestupku se zapíše po nabytí právní moci do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, pokud se takový přestupek do evidence zapisuje. Na postup při zápisu do evidence přestupků a postup při uplatňování námitek proti jejímu obsahu se použijí obdobně ustanovení zákona o přestupcích.¹⁶⁰

¹⁵⁹ § 31 odst. 1, 2, 3, 4 a 5 ZabDet.

¹⁶⁰ § 32 odst. 1, 2 a 3 ZabDet.

6. Porovnání jednotlivých úprav

Jako první bych porovnal úpravy přestupků poslanců, senátorů, soudců Ústavního soudu a prezidenta republiky. Prezidenta republiky nelze po dobu výkonu funkce stíhat. Na rozdíl od trestního zákoníku, přestupkový zákon nestaví běh promlčecí doby, a tak pokud prezident spáchá nějaký přestupek, nebo pokud ho už spáchal dříve, nemusí za něj být nakonec vůbec potrestán. Promlčecí doba totiž může uplynout. Soudce Ústavního soudu nelze po dobu výkonu funkce stíhat za přestupek. Pokud se něčeho dopustí, může se daný případ řešit buď podle přestupkového zákona, nebo podle ZÚS, pokud požádají o projednání v kárném řízení. V takovém případě je jednání, které má znaky přestupku kárným proviněním a soudce je za něj kárně odpovědný. Skutková podstata kárného provinění soudce Ústavního soudu se dělí na 4 formy jednání, přičemž nejdůležitější je pro nás jednání, které má znaky přestupku. O zahájení kárného řízení s jiným soudcem rozhoduje předseda Ústavního soudu usnesením. Pokud by ale bylo potřeba zahájit kárné řízení s předsedou Ústavního soudu, může se o tom usnést plénum na návrh nejméně tří soudců. Je třeba tak v obou případech učinit do jednoho roku od doby, kdy k jednání došlo. Předseda Ústavního soudu poté předloží plénu usnesení o zahájení kárného řízení. Není-li důvodné, může plénum kárné řízení zastavit, jinak ale zvolí ze svého středu pětičlenný kárný senát, který věc následně rozhodne. Poslanci a senátoři mají velmi obdobně upravené řízení o přestupcích. V zásadě mají dvě možnosti:

- a) přestupek, který spáchali, se bude řešit podle přestupkového zákona, a to v přestupkovém řízení příslušným správním orgánem, nebo
- b) bude s příslušným poslancem či senátorem zahájeno disciplinární řízení, které bude vedeno mandátním a imunitním výborem Poslanecké sněmovny nebo Senátu.

Důležité je, že sami členové Parlamentu si mohou rozhodnout, kterou variantu zvolí. Stejně jako u soudců Ústavního soudu tak i tady je třeba disciplinární řízení dokončit do jednoho roku od doby, kdy k přestupku došlo. Soudce Ústavního soudu může podat proti rozhodnutí kárného senátu námitky a stejně tak mohou členové Parlamentu podat do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení, odvolání proti rozhodnutí mandátového a imunitního výboru příslušné komory.

Jako druhé budu porovnávat úpravy řešení přestupků příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků. Příslušníkem bezpečnostního sboru je fyzická osoba, která v bezpečnostním sboru vykonává službu, ale vojákem může být pouze občan České republiky, ke které je ve služebním poměru (stejně jako příslušník).

Existuje pět způsobů, jak může skončit služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů. První tři jsou celkem běžné, jedná se o zrušení ve zkušební době, uplynutí určité doby a propuštění. Další je spojen s odchodem do důchodu, tedy 31. prosince roku, kdy danému příslušníkovi bylo 65 let. Posledním důvodem zániku služebního poměru je pak úmrtí nebo prohlášení za mrtvého. Zrušení služebního poměru ve zkušební době je možné pro obě strany bez udání důvodu. Služební poměr pak skončí pátým dnem po doručení rozhodnutí, nebo uplynutím zkušební doby. Vojáci mohou služební poměr i přerušit, a to po dobu výkonu: a) funkce dle zvláštního předpisu, b) funkce v zastupitelstvu, za níž náleží odměna, c) trestu odnětí svobody. Maximálně ovšem na dobu 6 let. Voják může být také odvelen, nebo přeložen, příslušník bezpečnostního sboru nikoli. Vojáci mají 10 důvodů pro zánik služebního poměru. Většinu mají stejných jako příslušníci bezpečnostních sborů, ale následující důvody mají navíc: odnětí hodnosti, rozhodnutí soudu o ztrátě hodnosti, pozbytí státního občanství České republiky, ztrát zdravotní způsobilosti a omezení svéprávnosti.

Kázeňskou odměnou pro příslušníka je písemná pochvala, peněžitý nebo věcný dar, anebo služební medaile. U vojáků je tam místo služební medaile prominutí dříve uloženého kázeňského trestu, či jeho zahlazení. Jakožto kázeňský trest se příslušníkovi ukládá: 1) písemné napomenutí, 2) snížení základního tarifu až o 25% na dobu nejvýše 3 měsíců, 3) odnětí služební medaile 4) odnětí služební hodnosti, 5) pokuta, propadnutí věci, zákaz činnosti. Kázeňské tresty označené číslem 5 je možné uložit jen za jednání, které má znaky přestupku. Jako kázeňské tresty vojákům mohou být uloženy: 1) napomenutí, 2) písemná důtka, 3) výstraha pro neodpovědný výkon služby, 4) snížení služebního platu až o 15%, a to až na půl roku. Postačí-li vytknutí u méně závažného jednání, které má znaky kázeňského přestupku k nápravě vojáka a k obnovení jeho služební kázně, kázeňský trest se neukládá.

Bezpečnostní sbory jsou vyňaty z pravomoci správních orgánů, které vedou přestupkové řízení. Tyto situace řeší orgány, které nad příslušníky

bezpečnostních sborů vykonávají disciplinární pravomoc, a nezáleží na tom, jestli se ten konkrétní příslušník dopustil přestupku při výkonu služby či nikoli. Řízení je služebním funkcionářem vedeno ústně, a o důležitých úkonech, stejně jako o průběhu ústního jednání se pořizuje záznam. Příslušník musí dostat možnost vyjádřit se k projednávané věci, může navrhopvat důkazy a může se hájit. Pokud se příslušník dopustí více kázeňských přestupků, uloží mu funkcionář trest podle nejzávažnějšího z kázeňských přestupků. Kázeňský trest lze uložit nejpozději do 1 roku ode dne spáchání kázeňského přestupku, přičemž do této lhůty se nezapočítává řízení trestní, správní anebo o přestupku. Kázeňský trest nelze uložit za skutek, za který byl příslušník pravomocně odsouzen. Není možné vést řízení o jednání, které má znaky přestupku a řízení o kázeňském přestupku společně.

Voják má v průběhu řízení možnost vyjádřit se k věci, navrhopvat důkazy a hájit sebe sama. Při ukládání kázeňského trestu se přihlíží k povaze protiprávního jednání, dále pak k okolnostem, za kterých k němu došlo, k jeho následkům, míře zavinění, k dosavadnímu plnění služebních povinností a k druhu a množství dosud nezahlazených kázeňských trestů. Kázeňský trest ukládá orgán s kázeňskou pravomocí za kázeňský přestupek nejdříve 24 hodin po jeho spáchání, nejpozději však do 60 dnů ode dne, kdy se o spáchaném přestupku dozvěděl. Kázeňský trest za spáchání kázeňského přestupku lze uložit do 1 roku ode dne jeho spáchání. Vojákovi se musí doručit písemné rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, a to orgánem s kázeňskou pravomocí. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení. Stejná doba pro odvolání je i u příslušníků bezpečnostních sborů.

Odvolání příslušníka bezpečnostního sboru většinou nemá odkladný účinek a odvolací orgán se jím musí zabývat do 90 dnů ode dne jeho podání. Proti rozhodnutí předsedy vlády, ministra nebo vládou určeného člena vlády lze podat rozklad do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Služební funkcionář rozhoduje na návrh poradní komise o odvolání, obnoveném řízení, přezkumném řízení a o námitkách proti služebnímu rozhodnutí. Účastník má možnost podat žalobu k soudu do 60 dnů od právní moci rozhodnutí, a to proti rozhodnutí, které bylo vydáno v řízení podle zákona SIPOBez. U vojáků o odvolání rozhodne příslušný orgán bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů ode dne doručení odvolání. Je možné kázeňský trest také zahladit, pokud se voják nedopustí do 1 roku dalšího. Řízení o přestupku příslušníka lze obnovit či přezkoumat.

Jednání vojáka v záloze ve službě mající znaky přestupku se vyřídí jako kázeňský přestupek podle zákona upravujícího přestupky, a to v případě, že se tohoto jednání voják v záloze ve službě dopustil při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s jejím výkonem.

Jako poslední porovnám úpravy přestupků osob ve výkonu vazby, osob vykonávající trest odnětí svobody a zabezpečovací detenci. Méně závažné přestupky osob ve výkonu vazby se řeší napomenutím, nebo převedením obviněného do oddělení s běžným režimem. Obviněný musí uhradit způsobenou škodu. Mezi kázeňské tresty řadíme za a) důtku, b) pokutu do výše 1000,- Kč, c) zákaz nákupu potravin a věcí osobní potřeby na dobu až 1 měsíce, d) propadnutí věci a e) umístění do samovazby až na 10 dní. Kázeňský trest musí odpovídat závažnosti kázeňského přestupku. Za kázeňský přestupek lze uložit většinou jen jeden kázeňský trest.

Odsouzenému lze udělit na rozdíl od osoby ve vazbě odměnu za chování, jednání nebo příkladný čin, kterým projevuje odpovědný přístup k plnění stanovených povinností a spolupracuje při naplňování účelu výkonu trestu. Odměnami jsou: pochvala, zvýšení kapesného až o jednu třetinu na tři měsíce, rozšíření osobního volna, povolení opustit věznici až na 24 hodin či přerušování výkonu trestu. Za kázeňský přestupek se ukládá kázeňský trest, od kterého je možno upustit, pokud už samotné projednání dosáhne sledovaného účelu. Mezi kázeňské tresty rozdílné od osob ve výkonu vazby patří: snížení kapesného nejvýše o třetinu na dobu až 3 měsíců, zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce, pokuta až do výše 5000,- Kč, umístění do uzavřeného oddílu až na 28 dní, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů, umístění do samovazby až na 20 dnů a odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny. Výkon kázeňských trestů označených písmeny f) a g) lze uložit podmíněně se zkušební dobou až 6 měsíců. Kázeňský trest je možné uložit, jen jsou-li objasněny okolnosti a je prokázána vina odsouzeného. Jak je vidět, tak trestů může odsouzený dostat daleko více. Většinou se ukládá jen jeden kázeňský trest, jen s propadnutím věci může být uložen i další. Kázeňský trest se musí uložit do 1 roku od spáchání kázeňského přestupku.

Chovanci v rámci zabezpečovací detence mohou také dostat odměnu. To bývá: pochvala, veřejná pochvala či poděkování, mimořádné zvýšení doby trvání

návštěv v kalendářním měsíci nebo jiná osobní výhoda, věcná nebo peněžitá odměna až do výše 1000,- Kč. Kázeňskými tresty jsou naopak: napomenutí, veřejná důtka, odnětí osobní výhody udělené podle § 27 písm. c), odnětí možnosti účastnit se kulturní nebo společenské akce v ústavu a propadnutí věci. Napomenutí nelze uložit společně s důtkou. Kázeňský trest se neuloží, pokud samotným projednáním lze dosáhnout nápravy nebo pokud od spáchání kázeňského přestupku uplynula doba jednoho roku.

Propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci nepoměrně větší, než kázeňský přestupek. To platí pro všechny tři zmíněné kategorie.

Po dobu trvání samovazby nesmí obviněný přijímat návštěvy s výjimkou obhájce a advokáta, který zastupuje obviněného v jiné věci. Nesmí dostávat ani žádné balíčky, číst si, poslouchat rádio atd... Tento trest nelze uložit těhotné ženě, ženě s dítětem, ani obviněnému, u něhož by to mohlo ohrozit jeho zdraví. Odsouzený musí být na základě posouzení lékařem shledán zdravotně způsobilým, aby mu mohl být uložen kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu či do samovazby. Mezi jednotlivými tresty samovazby či celodenního umístění do uzavřeného oddílu musí být alespoň 10 dní pauza.

O kázeňském trestu obviněného musí být rozhodnuto do 15 dnů ode dne, kdy se orgán oprávněný k jeho uložení dozvěděl o spáchání přestupku, nejpozději však do jednoho měsíce od porušení kázně a pořádku. Rozhodnutí se oznámí jak obviněnému, tak vlastníkovu věci, pokud je znám. Toto rozhodnutí je třeba písemně vyhotovit a doručit obviněnému. Proti tomuto rozhodnutí mohou oba zúčastnění do 3 dnů od oznámení podat stížnost, která má odkladný účinek. V případě trestu samovazby nemá stížnost odkladný účinek, neboť je třeba udržet pořádek a kázeň ve věznici. O stížnosti rozhodne do 5 pracovních dnů od jejího podání ředitel věznice nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby. Pokud obviněný po výkonu kázeňského trestu řádně plnil své povinnosti po dobu 6 týdnů, může ředitel nebo jím pověřený orgán Vězeňské služby rozhodnout o zahlazení kázeňského trestu.

Odsouzený může také podat stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu do 3 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí. Odkladný účinek má stížnost jen proti kázeňskému trestu propadnutí věci. Proti tomuto rozhodnutí může podat do 3 dnů stížnost pachatel nebo osoba, které se rozhodnutí

o zabrání věci přímo týká. O stížnosti rozhodne ředitel věznice nebo zmocněnec Vězeňské služby a to do 5 pracovních dnů od jejího podání. Pokud odsouzený projevuje účinnou snahu po nápravě, lze od výkonu zbytku kázeňského trestu upustit. Prominutím nebo upuštěním od výkonu zbytku kázeňského trestu se kázeňský trest považuje za vykonaný. Pokud odsouzený po výkonu kázeňského trestu splní podmínky pro udělení kázeňské odměny, lze mu místo jejího udělení zahladit kázeňský trest.

Chovanec může podat stížnost stejně jako předchozí dvě osoby do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Odkladný účinek má přitom jen stížnost proti propadnutí věci. Proti rozhodnutí o zabrání věci má právo pachatel a osoba, které se rozhodnutí ve věci týká, podat stížnost do 3 dnů od oznámení rozhodnutí. Tato stížnost má odkladný účinek. O stížnosti potom do 5 pracovních dnů ode dne jejího doručení rozhodne ředitel ústavu nebo zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby.

Kázeňské tresty se ukládají také při jednání, která mají znaky přestupků, pokud byly spáchány během výkonu vazby, trestu odnětí svobody či zabezpečovací detence.

Při psaní této práce jsem narazil také na problém výsluhového příspěvku. Přestože výsluhový příspěvek souvisí s tématem této práce jen okrajově, a to pouze v části týkající se nesplnění podmínek pro vznik nároku na výsluhový příspěvek, myslím si, že vůči jiným profesím není úplně v pořádku, když někdo po patnácti letech služby dostává do konce života výsluhu, která v mnoha případech bude větší než důchod, který by daná osoba pobírala. Stát to stojí nemalé peníze. Na tuto úvahu navazuje problém, který jsem i ve své práci popsal, tedy že pokud bude příslušník bezpečnostního sboru propuštěn podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zároveň nebude odsouzen za úmyslný trestný čin, zůstává mu zachován nárok na výsluhu. Myslím, že tato úprava by měla být v zákoně doplněna tak, že nárok na výsluhový příspěvek nevznikne nejen při pravomocném odsouzení za úmyslný trestný čin, ale také v případě, kdy trestní stíhání obviněného pro úmyslný trestný čin bude ukončeno jedním z odklonů dle trestního řádu.

Závěr

Tato diplomová práce si vzala za cíl poukázat na rozdíl mezi přestupkem, kárným deliktem a jednáním majícím znaky přestupku. Dále se zaměřila na jednotlivé příklady jednání majícího znaky přestupku. Představila způsoby, jak mohou být řešeny přestupky jednotlivých osob uvedených v § 4 přestupkového zákona.

Na úvod diplomové práce jsem rozebral, co to je přestupek a jaké má druhy působnosti.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřil na to, co je to jednání mající znaky přestupku, že stojí vedle kázeňského přestupku, a že zásadní rozdíl od kázeňského přestupku je v objektu spáchaného deliktu. Samotné jednání vykazuje znaky přestupku, ale přestupkem není. Jedná se o společensky škodlivý protiprávní čin, který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. Hledí se na něj jako na zvláštní typ správního deliktu, který má společný hmotněprávní základ s přestupkem.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřil na vymezení osob, na které se moje práce vztahuje.

Ve čtvrté kapitole jsem se věnoval osobám vymezeným v § 4 odst. 4 přestupkového zákona a řešením jimi spáchaných správních deliktů. Zajímavé je, že soudce Ústavního soudu nelze stíhat po dobu výkonu funkce, a že on sám si může rozhodnout, zda se jeho přestupek bude řešit podle přestupkového zákona, nebo podle ZÚS. Skutková podstata kárného provinění soudce Ústavního soudu se dělí na 4 formy jednání, což je oproti jiným mnou porovnávaným úpravám výjimka. Poslanci a senátoři mají dvě možnosti, jak řešit spáchaný přestupek, buď podle přestupkového zákona anebo bude zahájeno disciplinární řízení. Sami si ovšem variantu zvolí. Poslanci ani senátorovi ovšem nehrozí zánik mandátu.

Pátá kapitola, ve které se zabývám jednáními majícími znaky přestupku, které spáchaly osoby uvedené v § 4 odst. 5 přestupkového zákona, je nejrozsáhlejší. Ze začátku pojednává o bezpečnostních sborech, a to například o tom, že příslušník bezpečnostního sboru je ve služebním poměru k České republice. Služební poměr může být buď na dobu určitou anebo neurčitou. Existuje pět způsobů pro skončení služebního poměru. Nejdůležitějším je § 42

odst. 1 SÍPoBez, který nám právě vyjmenovává důvody pro propuštění. Zákon SÍPoBez jako jeden z mála upravuje postup řízení o kázeňském přestupku a o jednání majícím znaky přestupku. Toto řízení vedou orgány, které vykonávají nad příslušníky disciplinární pravomoc. Nelze ale vést řízení o jednání, které má znaky přestupku a řízení o kázeňském přestupku společně. Proti každému rozhodnutí se může příslušník odvolat. Existuje taxativní výčet toho, kdy se postupuje podle zvláštního právního předpisu u jednání, které má znaky přestupku a to v § 189 odst. 1 SÍPoBez.

Vojákem z povolání může být pouze občan České republiky, který vojenskou činnou službu vykonává jako zaměstnání. Vznik služebního poměru nastává dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí služebního orgánu o povolání občana do služebního poměru. Dozvěděl jsem se taky, co znamená dispozice. Dispozice znamená, že voják nemůže vykonávat službu ve svém služebním zařazení nebo nemůže být služebně zařazen, a to maximálně na tři měsíce. Existuje dokonce 10 důvodů pro zánik služebního poměru vojáka. Vojákovi se za úmyslné zvlášť závažné porušení služebních povinností odnímá hodnost. Za kázeňský přestupek je u vojáků považováno zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy, či vojenskými řády (předpisy a rozkazy), nejde-li o trestný čin. Takový přestupek pak projednávají orgány s kázeňskou pravomocí a ukládají za něj správní tresty a ochranná opatření. U některých vojáků může postačit vytknutí jejich chování a žádný trest se jim pak neuloží. Proti rozhodnutí se může voják do 15 dnů ode dne doručení odvolat.

Další skupinou, kterou jsem se zabýval, byly osoby ve výkonu vazby. Obviněný smí být během výkonu vazby podroben jen těm omezením, která jsou nutná ke splnění účelu vazby a k zachování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Přijmout obviněného do výkonu vazby lze jen na základě písemného příkazu soudu, který je vydaný na základě rozhodnutí o vzetí do vazby. Existují 4 podmínky pro propuštění obviněného z vazby. Překvapilo mě že i ve vazbě lze někoho umístit do samovazby, a to až na 10 dní. O kázeňském trestu musí být rozhodnuto do 15 dnů ode dne, kdy se orgán oprávněný k jeho uložení dozvěděl o spáchání přestupku, nejpozději však do jednoho měsíce od porušení kázně a pořádku. Proti tomuto rozhodnutí je možné podat do 3 dnů stížnost.

Osoby ve výkonu trestu jsou předposlední skupinou, o které jsem psal. Účelem výkonu trestu odnětí svobody je působit na odsouzené tak, aby snižovali

nebezpečí recidivy svého kriminálního chování, a vedli po propuštění spořádaný život. Odsouzený nastupuje výkon trestu ve věznici, kterou mu soud určil. To se ovšem ne vždy povede viz pan Janoušek. Odsouzený může dostat odměnu ale stejně tak i trest. Zajímavostí je, že mezi jednotlivými tresty samovazby či celodenního umístění do uzavřeného oddílu musí být alespoň 10 dní pauza, pokud nebyl trest uložený v průběhu toho předchozího. Odsouzený může podat stížnost proti rozhodnutí, a to do tří dnů od oznámení rozhodnutí. O stížnosti pak rozhodne ředitel věznice nebo zmocněnec Vězeňské služby a to do 5 pracovních dnů od jejího podání. Kázeňským trestem se vyřizují též jednání, které mají znaky přestupků, byly-li spáchány během výkonu trestu. Rozhodnutí o takovém jednání se poté zapisuje do evidence přestupků. Pokud odsouzený plní program, může mít až na 20 dní v roce přerušovaný výkon trestu.

Poslední skupinou jsou osoby v zabezpečovací detenci. Výkonem zabezpečovací detence se sleduje ochrana společnosti, terapeutické a výchovné působení na osoby ve výkonu. Chovanci mohou stejně jako odsouzení dostat odměnu, ale i trest. Chovanec může podat stížnost do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. O stížnosti potom do 5 pracovních dnů ode dne jejího doručení rozhodne ředitel ústavu nebo zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby. Kázeňský trest se ukládá také při jednání, která mají znaky přestupků, pokud byly spáchány během výkonu zabezpečovací detence.

V šesté kapitole jsem porovnal jednotlivé úpravy a poukázal na shody či naopak na rozdíly jednotlivých úprav.

Dle mého názoru bylo přijetí zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů jednoznačně správným krokem.

Přesto zůstává úprava řešení přestupků podle zvláštních zákonů celkem roztržštěná. Prvním příkladem jsou jednací řád poslanecké sněmovny a jednací řád senátu. V mnoha věcech, a hlavně pak v řešení přestupků jsou si tyto řády podobné, či naprosto stejné, nevidím proto důvod, proč by nemohly být spojeny do jednoho, např. jako jednací řád Parlamentu České republiky.

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v sobě zahrnuje velké množství sborů, ale není nijak zvlášť odlišný od zákona o vojácích z povolání. Dle mého názoru by stálo za úvahu, zda tyto dvě úpravy nesjednotit pod jeden zákon.

Domnívám se, že by dávala smysl i úvaha o sjednocení úprav nyní obsažených v zákoně o vazbě, v zákoně o výkonu trestu a v zákoně o zabezpečovací detenci, protože i tyto zákony jsou v mnoha ohledech velmi podobné.

Summary

The aim of this thesis is to point out the difference between an administrative delict, a disciplinary offence and an act having the characteristics of an administrative delict. Furthermore, it focused on individual examples of conduct having the characteristics of an administrative delict.

At the beginning of the thesis, I analyzed what an administrative delict is and what types of applicability it has.

In the second chapter, I focused on what is an act having the characteristics of an administrative delict, that it stands alongside a disciplinary offence, and that the main difference from a disciplinary offence is in the object of the offence committed. The conduct itself has the characteristics of an administrative delict but is not an administrative delict. It is a socially harmful unlawful act which exhibits the characteristics laid down by law if it is not a crime. It is regarded as a special type of administrative delict which has a common substantive basis with an administrative delict.

In the third chapter, I focused on on the definition of the persons covered by my work.

In the fourth chapter, I dealt with the persons defined in section 4 paragraph 4 of the Administrative delicts Act and the resolution of administrative delicts committed by those persons.

The fifth chapter, in which I deal with acts having the characteristics of a administrative delict, which were committed by persons listed in section 4 paragraph 5 of the Administrative delicts Act is the most extensive. It deals with members of the security forces, soldiers, persons in custody, imprisonment and detention. The Act on the Service Relationship of Members of the Security Forces is one of the few to regulate the procedure for disciplinary offenses and conduct having the characteristics of an administrative delict. This procedure is conducted by the authorities, which exercise disciplinary authority over the members. There is an exhaustive list of when to proceed according to a special legal regulation for actions that have the characteristics of an administrative act, in section 189 paragraph 1 of the Act on the Service Relationship of Members of the Security Forces.

Only a citizen of the Czech Republic who performs military service as a job can be a professional soldier. A soldier is deprived of his rank for an intentional, particularly serious breach of duty. For soldiers, a disciplinary offence is considered to be a culpable act which is in breach of the law or military regulations (rules and orders), unless it is a crime. Such an administrative delict is then dealt with by the authorities with disciplinary jurisdiction and administrative penalties and protective measures are imposed.

Another group I dealt with were people in custody. During custody, an accused person may be subjected to only those restrictions which are necessary to fulfil the purpose of custody and to maintain internal order and security. An accused person can be admitted to custody only on the basis of a written court order, which is issued on the basis of a decision to take a person into custody.

The prisoners are the penultimate group I wrote about. The purpose of imprisonment is to influence convicted persons so that they reduce the risk of recidivism of their criminal behaviour and lead an orderly life after release. The prisoner shall begin serving his sentence in the prison designated by the court. If the prisoner complies with the programme, he or she may have up to 20 days a year of suspended sentence.

Persons in security detention are the last group of the fifth chapter. The purpose of security detention is the protection of society and the therapeutic and educational effect on persons in security detention. Inmates, like convicts, can be rewarded as well as punished. Disciplinary punishment is also imposed for acts which have the characteristics of administrative acts, if they were committed during security detention.

In the last chapter, I compared the different legal regulations and I pointed out the similarities or, on the contrary, the differences of the individual legal regulations.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

- PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017,
- Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2021,
- Kopecký, M. Správní právo. Obecná část. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2019,
- Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha : C. H. Beck, 2016
- FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017,
- Jemelka, L., Vetešník P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020
- Jan Filip, CSc., Pavel Holländer, Vojtěch Šimíček Zákon o Ústavním soudu, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007,

2. Seznam použitých internetových zdrojů

- Působnost právních norem. Iurum wiki [online] 2021 [cit. 6.10.2021]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/P%C5%AFsobnost_pr%C3%A1vn%C3%ADch_norem
- Změna zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Česká justice [online] 2021 [cit. 15.10.2021]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2021/04/nepristojne-chovani-navrh-jedn-radu.pdf>
- Poslanec se po rychlé jízdě oháněl imunitou, může se mu to prodrazit. Novinky.cz [online] 2016 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/poslanec-se-po-rychle-jizde-ohanel-imunitou-muze-se-mu-to-prodrazit-346624>
- Šarapatka dal místo pokuty policistovi průkaz poslance. Omyl, brání se, Idnes.cz, [online] 2016 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/sarapatka-dal-misto-pokuty-policistovi-prukaz-poslance-omyl-brani-se.A160415_093251_domaci_kop
- Potyčka ve sněmovně byla nanejvýš přestupkem, místo policie se jí budou zabývat úředníci. ct.24.cz [online] 2021 [cit. 20.10.2021]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3273404-potycka-ve-snemovne-byla-nanejvys-prestupkem-misto-policie-se-ji-budou-zabyvat>

Poslanec Volný měl podle policistů spáchat přešůpek. Na demonstraci si odmítl nasadit roušku. iROZHLAS [online] 2021 [cit. 21.10.2021]. Dostupné z:

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/lubomir-volny-rouska-prestupek-demonstrace-praha_2103081232_ako

Trpělivost došla, za odmítání roušek ve Sněmovně mají padat státišicové pokuty. Novinky.cz [online] 2021 [cit. 21.10.2021]. Dostupné z:

<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/za-odmitani-rousek-ve-snemovne-maji-padat-staticove-pokuty-40355555>

Keisler I. Disciplinární odpovědnost osob ve služebním poměru. Časopis pro právní vědu a praxi 4/2016, s. 623. Dostupné z: [https://www.beck-](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-)

[online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgzpwg4dwobptix3tl43demy&groupIndex=0&rowIndex=0](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgzpwg4dwobptix3tl43demy&groupIndex=0&rowIndex=0)

Policista s 2,39 promile získá doživotní rentu. Přispěl k tomu jeho šéf. Seznam Zprávy [online] 2022 [cit. 12.2.2022]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-policista-s-239-promile-ziska-doivotni-rentu-prispel-k-tomu-jeho-sef-186750>

Veřejný ochránce práv - Sp. zn.: 3510/2018/VOP/MS, Č. j.: KVOP-50955/2018, [online] [cit. 20.11.2021]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njzttmmrug4ytaaljr&groupIndex=0&rowIndex=0>

Důvodová zpráva k zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, [online] Beck-online, 2021 [cit. 5.11.2021]. Dostupné z

<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgazv6mzwwgfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>

Důvodová zpráva k zákonu č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby, k ustanovení §§ 22 až 24. [online] Beck-online, 2021 [cit. 15.11.2021]. Dostupné z [https://www.beck-](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-)

[online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhezv6mrzgnpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0](https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhezv6mrzgnpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0)

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich,

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu,

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny,

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,

Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze,

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby,

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody,

Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence,

4. Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.7.2016, čj. 6 As 165/2015 - 38, č. 3450/2016 Sb.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.4.2007, čj. 1 As 20/2006 - 51,

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 25 Cdo 2386/2019

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.12.2013, čj. 3 Ads 125/2012 - 23,

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky Liberec, ze dne 26.8.2015, čj. 59 A 26/2014 - 41,

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2012, čj. 3 As 11/2012 - 28, č. 2651/2012 Sb. NSS, www.nssoud.cz

Usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 13.1.2015 sp. zn. Pl. ÚS 17/14

5. Rozhodnutí správního orgánu

Rozhodnutí správního orgánu velitele VÚ 1824 Žatec: Čj. MO 228252/2018-1824, sp. zn. MO 23993/2018-1824

Rozhodnutí správního orgánu velitele 41. mechanizovaného praporu v Žatci.
Příkaz o snížení náhrady platu: Čj. MO 140389/2018-1824, sp. zn. 20740/2018-1824

Rozhodnutí správního orgánu velitele 41. mechanizovaného praporu v Žatci: Čj. MO 102874/2018-1824, SpMO 13346/2018-1824

6. Odborný článek

Kopecký, M. Osobní působnost přestupkového zákona, Právní rozhledy 22/2017, s. 764.

Seznam zkratk

„Přestupkový zákon“ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

„ZÚS“ Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu,

„JŘPS“ Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny,

„SlPoBez“ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,

„VojZ“ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,

„VýkVaz“ Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby,

„VýkOSv“ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody,

„ZabDet“ Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence,